

Szakdolgozat

Göncz Gábor
Gazdálkodási- és Menedzsment Szak

Gödöllő

2024

Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem

Szent István Campus

Gazdálkodási- és Menedzsment Szak

**Vállalkozások jogi környezete – Javult-e a vállalkozások helyzete
Magyarországon 2010 óta?**

Belső konzulens: Dr. habil. Temesi István

egyetemi docens

Készítette: Göncz Gábor

Gazdálkodási- és Menedzsment alapképzési szak

BPI3FR

Levelező Tagozat

TARTALOM

1	Hipotézis - A szakdolgozat témaválasztásának megindoklása és kifejtése	3
1.1	Kutatási probléma.....	3
1.2	Feltevések felállítása.....	3
1.3	Kutatási Módszertan.....	4
1.4	Információgyűjtés.....	4
1.5	Interjúk.....	5
1.6	Információ feldolgozása, elemzése.....	8
2	A vállalkozásokat befolyásoló tényezők	9
2.1	Általános Forgalmi Adó	9
2.2	SZJA – Személyi Jövedelemadó és annak mértéke	13
2.3	Társasági Adó.....	20
2.4	Iparűzési Adó.....	23
2.5	Szociális hozzájárulási adó.....	25
2.6	A minimálbér változása	27
2.7	Béren kívüli juttatások	28
2.8	Cégautó Adó	30
2.9	Egyéb fontos változások.....	31
2.9.1	EVA	32
2.9.2	KATA - Kisadózó vállalkozások tételes adója	33
2.9.3	Átalányadó	40
2.9.4	KIVA – Kisvállalati Adó.....	41
2.9.5	A számlázási rend változása – nagyobb kontroll.....	43
3	Összefoglalás – A hipotézis alátámasztása, vagy annak cáfolata	47
4	Konklúzió	49
5	Bibliográfia.....	52
6	Ábrajegyzék	54
7	Függelékek.....	55
7.1	1. számú függelék	55
7.2	2. számú függelék	56
7.3	3. számú függelék	57

1 HIPOTÉZIS - A SZAKDOLGOZAT TÉMAVÁLASZTÁSÁNAK MEGINDOKLÁSA ÉS KIFEJTÉSE

1.1 KUTATÁSI PROBLÉMA

Az 1990-ben lezajlott politikai és gazdasági rendszerváltozás kapcsán az emberek többsége komoly reményeket táplált az ország rohamos gazdasági felzárkózásának irányában. Arról megoszlanak a vélemények, hogy ez tényszerűen mennyire sikerült, azonban a közvélekedés szerint inkább elmaradt a felzárkózás az elvárásokhoz képest. Nyilvánvalóan az is közrejátszott az emberek szubjektív érzéseiben, hogy nem pusztán életszínvonalbeli változás történt, hanem egy teljesen új, számunkra idegen gazdasági modell is váltotta a régit. A kapitalista rendszerben egyértelműen kinyílt az olló, a társadalmi rétegek közti különbségek rohamosan nőttek, egyesek kiugróan meggazdagodtak, mások akár utcára kerültek. Több mint három évtized tapasztalatai alapján kijelenthető, hogy a magyarországi bérszínvonal nem csak a nyugati szomszédainkéhoz képest maradt el, de a térség volt szocialista országai között sem nálunk a legjobb a helyzet. Egyértelműnek látszik, hogy a kitörési lehetőség a vállalkozásban rejlik. A kérdés csak az, hogy ez valóban megéri-e?

1.2 FELTEVÉSEK FELÁLLÍTÁSA

A rendszerváltozás óta 2010-ig bezárólag szinte minden országgyűlési választáson más színezetű kormány alakult. Akkor azonban megváltozott a helyzet, amit nyilván csak utólag látunk. Mostanra elmondható, hogy negyedik alkalommal alakult egyazon színezetű kormány, ráadásul kétharmados többséggel. Ezzel egy páratlan, történelmi lehetőséghez jutottak. Ezzel a stabil többséggel parlamenti ciklusokon átívelő, hosszútávú gazdasági terveket is meg lehet valósítani. A kutatásom célja az, hogy utánajárjak annak, a törvényhozás eszközeivel sikerült-e elmozdítani a gazdasági vállalkozások helyzetét és ha igen, milyen irányba?

Személyes feltételezésem szerint összességében javult a vállalkozások helyzete, könnyebb vállalkozást indítani és működtetni jelenleg. Ezt a feltételezést

szerettem volna megerősíteni, vagy megcáfolni, melyhez többféle módszerhez folyamodtam.

1.3 KUTATÁSI MÓDSZERTAN

Feltevéseim igazolására, vagy cáfolására primer kutatási módszert választottam. A primer kutatási módszerek: megkérdezés, megfigyelés, kísérlet. A szakdolgozatomban a megkérdezést találtam célravezetőnek annak érdekében, hogy megtudjam, hogyan vélekednek az érintettek a fenti kérdésről.

Mélyinterjút és mini fókuszcsoport vizsgálatot választottam, mert úgy gondoltam, ez a legjobb kutatási módszer, hiszen akik sok éve a saját vállalkozásukat építik, közvetlenül szembesülnek az össze vállalkozást érintő problémával, azok érzik legjobban a vállalkozásokat érintő változások hatásait.

1.4 INFORMÁCIÓGYŰJTÉS

Az interjúkhoz 5 olyan vállalkozót kerestem, akik a lehető legkülönbözőbb területen dolgoznak, így véletlenül sem kaphatok, egysíkú válaszokat. Ez esetben természetesen nem beszélhetünk reprezentatív kutatásról, hiszen a minta túl kicsi. Mégis úgy gondoltam, hogy pontosabb eredményeket kaphatok célzottan kiválasztott interjúalanyoktól, mint ha akár 150 embert kérdeztem volna meg véletlenszerűen. Arra törekedtem, hogy a megkérdezett vállalkozók különböző területekről kerüljenek ki és legalább 10 éves vállalkozói tapasztalattal rendelkezzenek, nem utolsósorban pedig jelenleg is aktív legyen a vállalkozásuk.

A kérdéssor az alábbiak szerint néz ki:

Az alábbi kérdések megválaszolásával a szakdolgozatom megírásában segítesz. A felmérés anonim, semmi olyan adatot nem teszek közzé, ami beazonosíthatóvá teszi a résztvevőket

1. Nemed:
2. Életkorod:

3. Mióta vagy vállalkozó?
4. Mi a vállalkozásod formája? (egyéni váll, Kft, stb)
5. Mi a vállalkozás profilja? (Ha csak egy van, de többet is felsorolhatsz)
6. Vannak alkalmazottaid?
7. Ha igen, akkor
 - a, mennyien voltak teljes munkaidőben a vállalkozás kezdetén?
 - b, mennyien voltak részmunkaidőben a vállalkozás kezdetén?
 - c, mennyien vannak jelenleg teljes munkaidőben?
 - d, mennyien vannak jelenleg részmunkaidőben?
 (Ha nem elérhetők pontos adatok, nem baj, a tendencia és a nagyságrend a lényeg)
8. Egy 1-től 5-ig terjedő skálán hogyan értékelnéd a vállalkozói lét nehézségeit 2010-ben, vagy előtte? (5 a legideálisabb)
9. Egy 1-től 5-ig terjedő skálán hogyan értékelnéd a vállalkozói lét nehézségeit 2010 óta, napjainkig?
10. Ha egy dolgot kellene megnevezni, mi volt az az intézkedés, ami a legnagyobb nehézséget okozta a vállalkozásod számára 2010 óta?
11. Ha egy dolgot kellene megnevezni, mi volt az az intézkedés, ami a legnagyobb segítséget jelentette a vállalkozásod számára 2010 óta?
12. Ha most kellene döntened ebben, inkább vállalkoznál, vagy alkalmazott lennél?
13. Lenne bármi, amit hozzátennél, akár több mondatban?

1.5 INTERJÚK

Alany 1:

41 éves egyedülálló nő, 2010 óta egyéni vállalkozó, átlakozmetikát üzemeltet. Alkalmazottai nincsenek, egyedül dolgozik. Véleménye szerint 2010 –ben a vállalkozások helyzete az 5-ös skálán 1-es volt, jelenleg 2-esre értékeli, vagyis minimális mértékben javult, de még messze elmarad az ideálistól. Nincs konkrét elképzelése arról, hogyan lehetne jobb a helyzet, mi segíthetne. Ha most kellene döntenie, hogy alkalmazott legyen, vagy vállalkozó, a vállalkozást választaná újra.

Alany 2:

55 éves elvált férfi, 2006 óta egyéni vállalkozó, profilja vegyes szolgáltatásokból áll össze. Mivel egy adott tevékenységből nem tudja biztosítani a megfelelő bevételt, ezért szélesítette a tevékenységi körét. Autók műanyag alkatrészeinek hegesztése mellett a covid idején elkezdett foglalkozni ózonos fertőtlenítéssel is. Autók, ingatlanok, stb.

Alkalmazottai nincsenek, ha olyan munkája van, amihez segítség kell, alkalmi munkást fogad fel egyéni megbízási szerződéssel

Véleménye szerint 2010-ben a vállalkozások helyzete az ötös skálán 2-es volt, jelenleg 4-es. Elmondása szerint lényegesen jobb jelenleg vállalkozni, de még lenne mit javítani. A legnagyobb segítséget számára a KATA vállalkozási forma jelentette és ugyanez okozta a legnagyobb nehézséget is, amikor 2022-ben szigorítottak a feltételeken. Azóta átalányadózásra állt át. Ha most kellene döntenie, habozás nélkül ismét vállalkozó lenne

Alany 3:

49 éves férfi, házas, két gyermek apja, 1998 óta vállalkozó. Vállalkozási formának a korlátolt felelősségű társaságot választotta, profilja éttermi- és rendezvény vendéglátás. A vállalkozás indításakor 10 alkalmazottja volt, mindannyian főállású alkalmazottként, jelenleg pedig nagyjából 300 főállású és hozzávetőlegesen 60 mellékállású alkalmazott segíti a vállalkozás munkáját.

A vállalkozói lét nehézségeit ötös skálán 3-asra értékelte mind 2010-ben, mind jelenleg, tehát összességében úgy véli, hogy számottevően sem nem jobb, sem nem rosszabb vállalkozni. Az elmúlt tizenhárom év során a legnagyobb nehézséget a kiszámíthatatlanság jelentette, az időnként ad hoc módon megalkotott törvények illetve rendeletek, melyek sokszor visszamenőleges hatályúak voltak.

A legnagyobb segítséget pedig a felszolgálati díj bevezetésének a lehetősége jelentette.

Ha most kellene döntenie ismét vállalkozó lenne, elmondása szerint kifejezetten szeret vállalkozó lenni.

Alany 4:

45 éves férfi, házas, egy gyermek apja, 2005 óta vállalkozó. Mivel több vállalkozása is van, többféle formában is vállalkozik, van betéti társaság és korlátolt felelősségű társasága is, valamint az elején még egyéni vállalkozóként kezdte. A profil is eléggé sokszínű, médiatartalom, reklám- és marketing, szépségipari szolgáltatás, fizető vendéglátás egyaránt szerepel a portfólióban. A vállalkozást egy főállású és két mellékállású alkalmazottal kezdte, jelenleg 27 főállású és 9 mellékállású alkalmazottal viszi.

Az ötös skálán való besorolás szerint 2010-ben 2-esre értékelte a helyzetet, jelenleg 4-esre.

A legnagyobb nehézséget számára a koronavírus miatti, mindösszesen mintegy három hónapos kötelező zárvatartás, valamint az ehhez köthető egyéb, közel két éven át tartó korlátozások jelentették. Előnyként felsorolta a kamattámogatott vállalkozói hitelek, SZJA-mentesség a 25 éven aluliak számára

Ha jelenleg kellene döntenie, csakis vállalkozó lenne megint.

Egyéb észrevételként az alábbiakat fogalmazta meg: „A mindenki lehet vállalkozó időszaka végetért, most tényleg csak lépje meg, akinek erős a víziója, hite, kitartása.”

Alany 5:

45 éves elvált férfi, 1998 óta vállalkozó. Előbb egyéni vállalkozóként, később korlátolt felelősségű társaságban. Profilja könyvelés, adótanácsadás. Kezdetben egyedül dolgozott, jelenleg hat főállású alkalmazottnak ad munkát.

Az ötös skálán hármásra értékelte a 2010-es helyzetet, négyesre a jelenlegit. Legnagyobb nehézségként az adminisztrációs kötelezettségek bevezetését nevezte meg, mellyel a könyvelőknek plusz munkát adtak (PMT tv, GDPR, Panasztörvény kapcsán) Legnagyobb segítségnek pedig az elektronikus kapcsolattartást az adóhatósággal.

1.6 INFORMÁCIÓ FELDOLGOZÁSA, ELEMZÉSE

Az interjúk során sok minden kiderült. Bár különböző osztályzatokat adtak saját tapasztalataik alapján, de abban egyöntetű válaszok születtek, hogy semmiképpen sem romlott a helyzet összességében. Az is egyértelmű, hogy mindegyikük újra vállalkozó lenne, ha most kellene döntenie. Vagyis minden nehézség ellenére előnyösebbnek tartják a vállalkozói létformát. Senki sem adott ötös osztályzatot, ami azt jelenti, hogy mindenki szerint lenne még mit javítani a helyzeten. Ez egyébiránt a konkrét válaszokból is kiderült. Olyan vélemény is volt, ami szerint semmilyen tekintetben nem változott a helyzet.

Az igazsághoz hozzátartozik, hogy egy adott vállalkozás helyzete erősen függ az adott szektor specialitásaitól. A vendéglátásban dolgozók területe mindig is nehéz volt és amikor a Covid helyzet kialakult, a kormányzati intézkedések miatt kényszerhelyzetbe kerültek a vállalkozások. Sokan próbálkoztak bércsökkentéssel, elbocsájtással, részleges profilváltással. Jól megfigyelhető, hogy milyen növekedés történt az adott időszakban az ételkiszállítás területén, hiszen az helyben fogyasztás gyakorlatilag egy időszakra teljesen megszűnt.

Fenti példával csak arra akartam rámutatni, hogy míg a Covid időszak a vendéglátás, vagy szállásadás területén nagyon komoly következményekkel járt, addig például egy könyveléssel, adótanácsadással foglalkozó vállalkozásra csak közvetetten hatott ez az helyzet. Vagyis a vállalkozási szektorokat nem csak az adók és törvények változása befolyásolta a vizsgált időintervallumban, hanem ilyen fenti, lényegében vis maior helyzetek is.

Összefoglalva kijelenthető tehát a megkérdezettek válaszai alapján, hogy ha csekély mértékben is, de javult a helyzet. Az is egyértelműen kiderül, hogy vannak hiányosságok, van hová fejlődni. Ez tehát az interjúkból levonható konzekvencia, azonban mind a megkérdezettek száma, mind azok esetleges elfogultsága miatt ez az eredmény inkább csak irányadónak tekinthető, nem reprezentatív eredménynek. Pontosan e miatt szükséges, hogy a fentieket kiegészítsük konkrét, tényszerű számadatokkal, melyek már konkrétan alátámaszthatják a feltevésem, vagy akár meg is cáfolhatják azt.

2 A VÁLLALKOZÁSOKAT BEFOLYÁSOLÓ TÉNYEZŐK

EBBEN A FEJEZETBEN KONKRÉTAN ÖSSZEGYÚJTOTTEM AZ ADÓKAT ÉS JÁRULÉKOKAT, VALAMINT A LEGSARKALATOSABB TÖRVÉNYI VÁLTOZÁSOKAT, MELYEK KOMOLYABB BEFOLYÁSSAL BÍRTAK A VÁLLALKOZÁSOKRA AKÁR KÖZVETLENÜL, AKÁR KÖZVETVE

2.1 ÁLTALÁNOS FORGALMI ADÓ

Az áfa törvény (2007. évi CXXVII. törvény az általános forgalmi adóról) alapján az általános forgalmi adó szinte minden termék árában jelen van, de nem azonos arányban. Vannak alacsonyabb és magasabb adózási besorolás, úgynevezett adó kulcs alá eső termékek és szolgáltatások.

Az Áfa törvény alapján három áfakulcs van ma Magyarországon

Az ÁFA a központi költségvetés egyik legjelentősebb forrása a társasági adó és a jövedelemadó mellett. Minden vásárlás, vagy szolgáltatás ára már tartalmazza ezt az adónemet, gyakorlatilag a végfogyasztóra veti ki az állam. Vagyis az ÁFA megfizetésével minden vásárló a megvett termék, vagy szolgáltatás értékével arányosan járul hozzá a költségvetés bevételeihez.

Magyarországon jelenleg három különböző áfakulcs van érvényben: 5%, 18% és 27%-os.

5% adó terheli például a gyógyszereket, gyógyászati segédeszközöket, valamint a könyveket, napilapokat. De ide tartozik például a sertés, a szarvasmarha, a tojás, a juh és a kecskehús is. A szolgáltatásokból a távhőszolgáltatás, előadóművészek egyes fellépései, illetve az éttermi étel- és a helyben készített, alkoholmentes italforgalom.

18%-os ÁFA terheli a legtöbb gabona, liszt, keményítő vagy tej felhasználásával készült terméket és számos tejterméket, melyeket a kiskereskedelembe megvásárolunk

Az általános forgalmi adó 27%. Ez az, amit megfizetünk az alapáron felül a legtöbb termékért vagy szolgáltatásért cserébe. Magánszemélyként az áfával csak annyi a dolgunk, hogy kifizetjük. Vállalkozóként viszont bevallási kötelezettségünk van, ha eladunk vagy veszünk valamit, és vagy be kell fizetnünk, vagy visszaigényelhetjük azt.

Az áfa alapja a pénzben kifejezett ellenérték, amelyet az eladó vagy szolgáltató kap a vásárlótól. Az adó alapját a hivatalos pénznem szerint kell feltüntetni és a termék, vagy szolgáltatás aktuális piaci árán kell megállapítani.

Termék értékesítése, szolgáltatás nyújtása esetében az adó alapjába beletartoznak: az adók, vámok, illetékek, járulékok, hozzájárulások, lefölözések és más, kötelező jellegű befizetések, kivéve magát az áfát. Ezen kívül az adóalapba tartozik minden felmerülő járulékos költség, amelyeket a termék értékesítője, szolgáltatás nyújtója hárít át a termék beszerzőjére, szolgáltatás igénybevevőjére, így különösen: a bizománnyal, egyéb közvetítéssel, csomagolással, biztosítással és fuvarozással összefüggő díjak és költségek.

Az áfa terhe alól mentesülő vállalkozások típusai Magyarországon

Az áfa fizetési kötelezettségét már cégalapításkor tisztázni kell. Bizonyos tevékenységek végzése nem áfa köteles, valamint választása esetén sincs a vállalkozás áfa befizetésre kötelezve.

Vannak olyan tevékenységek, amelyekre egyáltalán nem vonatkozik az áfa fizetési kötelezettség. Ilyenek például:

- a postai szolgáltatások

- a betegszállítás

- a szerv adományozáshoz kapcsolódó tevékenység

- gyermek és ifjúságvédelmi közszolgáltatás

- szociális ellátásra irányuló közszolgáltatás

- bölcsődei közszolgáltatás

- sport és uszodai közszolgáltatás

Magyarországon 2025-től változások várhatók a kis- és középvállalkozások életében, de jelenleg 12 millió forint az értékhatára az alanyi adómentességnek és ez 2024. december 31-ig valószínűleg így is marad.

Ez az adózási mód továbbra is kedvező lehetőséget biztosít, emiatt sok vállalkozás választja. Jelenleg az alanyi mentesség a legnépszerűbb adózási mód, több mint 810 ezren

adóznak így. Az alanyi mentesség lényege, hogy nem kell áfát számolni, fizetni, sőt még áfabevallást sem kell benyújtani, bár így természetesen visszaigényelni sem lehet.

Alanyi adómentesség esetén a vállalkozónak nem kell áfát fizetnie az államnak. A termékeit így nem kell megterhelni az áfával, vagyis lényegesen alacsonyabb áron adhatja a termékét, mint az áfás versenytársak

Bevételük után nem kell megfizetni a 27%-os áfát azoknak, akik főállású kisadózónak számítanak. Ők a kisadózó vállalkozások tételes adóját (KATA) fizetik meg minden hónap 12. napjáig a NAV részére. A KATA-s vállalkozók számára is javasolt az online számlázás.

Azon külföldi cégeknek javasolt az áfa regisztráció, amelyek Magyarországon olyan tevékenységet végeznek, ahol áfa fizetési kötelezettségük keletkezik, de nem szükséges letelepedniük Magyarországon. Az adminisztrációs kötelezettségek teljesítése érdekében hatósági regisztrációt követően lehet adószámot igényelni.

Áfa regisztrációt kell nyitni, ha egy EGT tagállamban lévő, külföldi adóalanynak Magyarországon áfa fizetési kötelezettsége keletkezik, és azt jogszabály szerint helyette más adóalany fordított adózással rendezni nem tudja. Továbbá akkor, ha a külföldi adóalany az adófizetési kötelezettségen túl ÁFA vagy TAO szerinti telephelye is van Magyarországon.

Az áfa regisztrációjához a következő iratokra van szükség:

Illetőség igazolása: a vállalkozás székhelye szerinti adóhatóság igazolása a cég áfa adóalanyiségéről.

Cégkivonat: amely megnevezi a képviselőre és aláírásra jogosultakat.

Alapító okirat: amennyiben cégkivonat beszerzése nem lehetséges, az alapító okirat közjegyző által hitelesített másolata is elfogadható.

Aláírási címpéldány: az aláírók aláírási mintáját tartalmazó közokirat. Azon országokban, ahol nem létezik ilyen dokumentum, ott ügyvéd előtti aláírással és ügyvéd által ellenjegyzett okirattal is helyettesíthető.

Útlevel másolat: amennyiben aláírási címpéldány készítése nem lehetséges, úgy az aláírásra jogosultak útlevelének vagy személyigazolványának közjegyző által hitelesített másolata is elfogadható.

Minden „új” adóalany az első bevallását a hónap végével nyújtja be, és havi bevalló is marad értékhatártól függetlenül az első két adóévben.

Az általános forgalmi adó megfizetésének módjai Magyarországon

A bevétel utáni áfát meghatározott időközönként be kell vallania minden vállalkozásnak. Ez lehet havi, negyedéves vagy éves ütemezésű. A bevallás gyakoriságának meghatározásához a tárgyévet megelőző második év adatait kell figyelembe venni, de mivel induló vállalkozások esetében erre nincs lehetőség, számukra az alapértelmezett havi áfa bevallási gyakoriságot kell alkalmazni. Az adózónak, ha szeretné, lehetősége van a gyakoribb áfa bevallási időszakot is választani, mint az előírt.

Éves áfa bevallási kötelezettség

Elegendő éves bevallást készíteni, ha az éves fizetendő adó nem haladta meg a 250 ezer Ft-ot. Az áfa bevallás benyújtásának határideje mindig az adóévet követő év február 25.-e.

Negyedéves áfa bevallási kötelezettség

Évesről át kell térni a negyedéves bevallásra, ha az adóhatóság közösségi adószámot állapít meg, vagy a tárgyévben a felszámítandó adó eléri a 250 ezer Ft-ot. Ám, ha a tárgyévben fizetendő adó eléri az 1 millió forintot is, havi bevallást kell készítenie a vállalkozásnak.

Havi áfa bevallási kötelezettség

Havi áfa bevallási kötelezettsége van tehát annak, akinél az elszámolandó adó éves szinten eléri az 1 millió Ft-ot, vagy közvetett vámjogi képviselő, adóraktár üzemeltetője, aki csoportos áfa alanyiságot választott, jogelőd nélkül alakult induló vállalkozásoknak az alakulás évében és az azt követő évben

Az általános forgalmi adóról szóló törvény fontosabb változásai az elmúlt években

Magyarországon 1988-ban vezették be az áfát, és miután 2004. május 1-jén csatlakoztunk az Európai Unióhoz az áfakulcsok is változtak: 0% helyett 5%, 12% helyett 15% lett; a 25% változatlan maradt. 2009. július 1-től az eddigi 20 százalékos áfakulcsból két kulcsot hoztak létre, egyrészt felemelték 25 százalékra, másrészt egyes termékekre a kedvezményes 18 %-os áfakulcsot vezették be.

2012. január 1-től a 25%-os áfakulcs 27%-ra emelkedett, ez van életben jelenleg és ezzel az Európai Unióban Magyarországon lett a legmagasabb, a világban negyedik legmagasabb az általános áfakulcs.

Áfamentes vállalkozás

2019. január 1-től az alanyi adómentesség választására jogosító 8 millió forintos értékhatárt 12 millió forintra emelték. Azaz éves 12 millió forint értékhatárig dönthetünk úgy, hogy a vállalkozás alanyi adómentes lesz. Ha az alanyi adómentességet választjuk, az áfa fizetésére nem vagyunk kötelezettek,

a termék vagy szolgáltatás vásárlása esetén a visszaigényelhető áfa levonására nem vagyunk jogosultak, kizárólag olyan számlát bocsájthatunk ki, amin nem szerepel az áthárított áfa.

Így ÁFA-bevallást sem kell benyújtani. Ennek a mentességnek semmi köze a végzett tevékenységünkhöz, csak a 12 millió forintos bevételi értékhatárhoz.

Egy olyan adónemről van szó, amely az állam számára az egyik legtöbb bevételt hozza, és a mindennapi életünk része. Magánemberként nem tudjuk elkerülni, vállalkozóként pedig ismerve a benne rejlő lehetőségeket, sokat tudunk vele spórolni, ha megfelelően költségeljük el a keletkező bevételeinket. Ha pedig nem éri el a bevételünk a 12 millió forintos keretet, akkor érdemes alanyi adómentességet választani.

2.2 SZJA – SZEMÉLYI JÖVEDELEMADÓ ÉS ANNAK MÉRTÉKE

A személyi jövedelemadó a magánszemélyek jövedelmére kivetett adó. Bevallása évente esedékes, az év közben a munkáltató által levont adóelőleg beszámításával. Az adó alapja a magánszemély összes jövedelme, többek között a munkáltatótól kapott fizetés, kamat, osztalék, ingó- és ingatlanvagyon értékesítéséből származó bevétel ill. egyéb önálló jövedelem (pl. egyéni vállalkozó, mezőgazdasági őstermelő, ingatlan bérbeadó esetében). Az adó mértéke a legtöbb országban progresszívan emelkedik, vagyis a magasabb jövedelemhez magasabb adókulcs tartozik.

Magyarországon azonban egykulcsos, 15%-os jövedelemadó van érvényben, amely a szociális hozzájárulási adóval megemelt teljes bérköltségnek (azaz a bruttó bér 113%-ának) a 13,27%-át teszi ki. Ennek az az oka, hogy Magyarországon a társadalombiztosítási járulék gyakorlatilag ketté van választva: a munkavállaló bruttó béréből 18,5%-os társadalombiztosítási járulékot vonnak le, míg a munkaadó a bruttó béren felül 13%-os szociális hozzájárulási adót kell fizetni. A két teher összege együttesen a bérköltségnek (azaz a bruttó bér 113%-ának) a 27,88%-át teszi ki. Időről időre felmerülnek olyan

kezdeményezések, hogy a teljes járulékköltséget a bruttó bérből vonják le, az új egységes tb-járulék mértéke pedig 27% lehetne. Mivel a 15%-os személyi jövedelemadó (SZJA) mértéke a teljes bérköltség arányában 13,27%, ezért az szja mértéke a járulékok egységesítése esetén 13% lehetne. Ez nem csak egyszerűsítene az adózást, hanem javítaná a családi adókedvezmény igénybevehetőségét a három- vagy többgyermekes családok esetében. A járulékok egységesítése esetén a bruttó bért automatikusan meg kellene emelni 13%-kal, a mai teljes bérköltség szintjére.

A legfontosabb szja-kedvezmény a családi adókedvezmény, melynek mértéke a gyermekek számától függ; e mellett progresszíven emelkedik, azaz több gyermek esetén a gyermekenkénti adókedvezmény összege is magasabb. A családi adókedvezmény progresszivitását amiatt érik kritikák, mert Magyarországon az alacsony átlagos gyermekszámnak az oka elsősorban nem az, hogy a családokban a harmadik gyermekek nem születnek meg, hanem hogy az egy- és kétgyermekes nők aránya az elmúlt évtizedekben jelentősen csökkent, míg a gyermekteleneké jelentősen nőtt. Vagyis ha az a kormányzat célja, hogy növekedjen a gyerekszám, akkor elsősorban nem a két- vagy többgyermekeseket kellene arra ösztönözni, hogy vállaljanak még egy gyermeket, hanem a gyermekteleneket kellene arra ösztönözni, hogy vállaljanak egy, majd esetleg még egy második gyermeket is.

Családi adókedvezmény azon gyermekek után jár, akik családi pótlékra is jogosultak. A legtöbb európai országban 24-25 éves korig jár a családi pótlék, Magyarországon azonban csak 20 éves korig folyósítják a családi pótlékot, emellett a legtöbb európai országgal ellentétben az egyetemi és főiskolai hallgatók nem jogosultak az ellátásra, ezért a 20. életévüket betöltötték, valamint az egyetemi és főiskolai hallgatók nem jogosultak a családi adókedvezményre sem.

Az **adóalapot** képezik a magánszemélyek által szerzett összes éves jövedelem, így többek között a munkáltatótól kapott munkabér, kamat, osztalék, ingó- és ingatlanvagyon értékesítéséből származó bevétel ill. egyéb önálló jövedelem (pl. egyéni vállalkozó, mezőgazdasági őstermelő, vagy ingatlan bérbeadó esetében).

Magyarországon a személyi jövedelemadó 1996 és 2010 között több más országhoz hasonlóan többkulcsos volt, így minél magasabb volt valakinek a jövedelme, a bevétel annál nagyobb százalékát kellett adóként befizetni. 2011. január 1-je óta egykulcsos szja-rendszer van érvényben, amit előbb 16, majd 2016-tól 15 százalékban határoztak meg.

Adókedvezmények ill. -mentességek

A személyi jövedelemadóból igénybe vehető kedvezmények többek között:

- A családi adókedvezmény
- négy vagy több gyermeket nevelő anyák kedvezménye (NÉTAK)
- 30 év alatti anyák kedvezménye
- első házások kedvezménye (EHK)
- családi kedvezmény (CSK) és családi járulékkedvezmény (CSJK)
- személyi kedvezmény (SZK)
- 25 éven aluli fiatalok szja-mentessége

A személyi jövedelemadórendszer legfontosabb adókedvezménye a családi adókedvezmény, melyet 2014 óta a járulékokból is érvényesíteni lehet. A családi adókedvezmény összege a gyermekek számától függ; ráadásul progresszíven emelkedik, azaz több gyermek esetén a gyermekenkénti adókedvezmény összege is magasabb. A családi adókedvezmény progresszivitását azért érik kritikák, mert Magyarországon az alacsony gyermekszámnak az oka elsősorban nem az, hogy a családokban a harmadik gyermekek nem születnek meg, hanem hogy az egy- és kétgyermekes nők aránya az elmúlt évtizedekben jelentősen csökkent, míg a gyermekteleneké jelentősen nőtt. Vagyis ha az a kormányzati cél, hogy növekedjen a gyerekszám, akkor nem a két- vagy többgyermekeseket kellene arra ösztönözni, hogy vállaljanak még egy gyermeket, hanem a gyermekteleneket kellene arra ösztönözni, hogy vállaljanak egy, majd esetleg még egy második gyermeket is. Ezért az lenne célravezető, ha minden családban azonos lenne a gyermekenkénti családi adókedvezmény összege.

A családi adókedvezmény (1. ábra) azon gyermekek után jár, akik családi pótlékra is jogosultak. A családi pótlék magyarországi rendszerét komoly kritikák érik amiatt, hogy míg a legtöbb európai országban 24-25 éves korig jár a családi pótlék, addig Magyarországon mindössze 20 éves korig folyósítják a családi pótlékot, emellett a legtöbb európai országgal ellentétben az egyetemi és főiskolai hallgatók nem jogosultak az ellátásra. Emiatt a 20. életévüket betöltöttek, valamint az egyetemi és főiskolai hallgatók nem jogosultak a családi adókedvezményre sem.

A családi adókedvezmény mértéke	
Gyermekek száma	Az adókedvezmény mértéke havonta
1 gyermek	gyermekenként 10 000 forint
2 gyermek	gyermekenként 20 000 forint
3 vagy több gyermek	gyermekenként 33 000 forint

1. ÁBRA

A CSALÁDI ADÓKEDVEZMÉNY MÉRTÉKE (SAJÁT ÁBRA)

Hatályos jogszabály

1995. évi CXVII. törvény (Szja tv.)

A személyi jövedelemadó (2. ábra) egy olyan adónem, amit alapvetően a munkavállalók fizetnek, mégis komoly jelentősége van a vállalkozások szempontjából is. Az SZJA csökkentésével a munkáltatók könnyebben tudtak úgy alkalmazni munkavállalókat, hogy azok teljesen törvényes keretek között tudjanak dolgozni. A 2.9.5 fejezetben bővebben írok arról, hogy miért előnyös munkáltató és munkavállaló számára egyaránt a törvényes és transzparens, bejelentett munkaviszony.

A személyi jövedelemadó mértéke	
Időszak	Az adóalaphoz viszonyítva
1996. január 1-jétől	felső kulcs: 48% (900 000 Ft felett)
	5. kulcs: 44% (550 001 és 900 000 Ft között)
	4. kulcs: 40% (380 001 és 550 000 Ft között)
	3. kulcs: 35% (220 001 és 380 000 Ft között)
	2. kulcs: 25% (150 001 és 220 000 Ft között)
	alsó kulcs: 20% (150 000 Ft-ig)
2001. január 1. – 2001. december 31	felső kulcs: 40% (1 050 000 Ft felett)
	középső kulcs: 30% (480 001 és 1 200 000 Ft között)
	alsó kulcs: 20% (480 000 Ft-ig)
2002. január 1. – 2002. december 31.	felső kulcs: 40% (1 200 000 Ft felett)
	középső kulcs: 30% (600 001 és 1 200 000 Ft között)
	alsó kulcs: 20% (600 000 Ft-ig)
2003. január 1. – 2003. december 31.	felső kulcs: 40% (1 350 000 Ft felett)
	középső kulcs: 30% (650 001 és 1 350 000 Ft között)
	alsó kulcs: 20% (650 000 Ft-ig)
2004. január 1. – 2004. december 31.	felső kulcs: 38% (1 500 000 Ft felett)
	középső kulcs: 26% (800 001 és 1 500 000 Ft között)
	alsó kulcs: 18% (800 000 Ft-ig)
2005. január 1. – 2005. december 31.	felső kulcs: 38% (1 500 000 Ft felett)
	alsó kulcs: 18% (1 500 000 Ft-ig)
2006. január 1. – 2006. december 31.	felső kulcs: 36% (1 550 000 Ft felett)
	alsó kulcs: 18% (1 550 000 Ft-ig)
2007. január 1. – 2009. június 30.	felső kulcs: 36% (1 700 000 Ft felett)
	alsó kulcs: 18% (1 700 000 Ft-ig)
<i>hatállyal 2009. január 1-jétől</i> – 2009. december 31.	felső kulcs: 36% (1 900 001 Ft és 7 500 000 Ft között)
	alsó kulcs: 18% (1 900 000 Ft-ig)
2010. január 1. – 2010. december 31.	felső kulcs: 32% (5 000 000 Ft felett)
	alsó kulcs: 17% (5 000 000 Ft-ig)
2011. január 1. – 2015. december 31.	16%
2016. január 1-jétől	15%

2. ábra

Az SZJA mértékének alakulása (saját Ábra)

Az alábbi táblázatban (3. ábra) összehasonlítom egy bruttó 1.000.000Ft-os bérrel rendelkező alkalmazott bérének összetételét 2010-ben és 2022-ben. Ebből pontosan kiderül, hogy a két vizsgált időpontban mind a munkavállaló, mind a munkaadó mennyi adót, illetve járulékot fizetett, valamint ez mennyit változott a két időpont között.

	Bér	%	Különbözlet		Bér	%
Havi bruttó munkabér	1 000 000 Ft				1 000 000 Ft	
Havi nettó munkabér	522 095 Ft		142 905 Ft		665 000 Ft	
Munkavállalót terhelő adók						
Levonandó SZJA	343 900 Ft	34,40%	-193 900 Ft		150 000 Ft	15%
Nyugdíjjárulék	59 005 Ft	9,50%		Társadalombiztosítási		
Egészségbiztosítási járulék	75 000 Ft	7,50%		járulék	185 000 Ft	18,50%
Munkavállalói járulék						
Különadó (7.446.000Ft/év felett)						
Munkavállalói levonások összesen	477 905 Ft				335 000 Ft	
A munkáltatót terhelő költségek						
Nyugdíjjárulék	240 000 Ft	24%				
Egészségbiztosítási járulék	30 000 Ft	3%				
munkaadói járulék				Szociális hozzájárulási adó	130 000 Ft	13%
Szakképzési hozzájárulás	15 000 Ft	1,50%				
Egészségügyi hozzájárulás						
Járulékok összesen	285 000 Ft	28,50%	15,50%		130 000 Ft	13%
Munkáltató havi bérköltsége	1 285 000 Ft	128,50%	15,50%		1 130 000 Ft	113%
2010.január 1.				2022.január 1.		

3. ábra

Alkalmazottak bérköltségének összehasonlítása

Egészen konkrétan 15,5%-al kevesebb jelenleg a bérköltség, mint 2010-ben és mindeközben a munkavállaló nettó jövedelme is lényegesen magasabb. Ez utóbbi közvetlenül természetesen nem a munkáltatónak fontos, azonban közvetetten mindenképpen, hiszen egy elégedett, stabil helyzetű alkalmazottal sokkal jobb dolgozni.

A fenti példa természetesen egy főállású munkaviszonyban álló alkalmazottról szól, ami megmutatja, hogy egyrészt a munkavállaló mennyivel jár jobban a 2022-es törvények szerint, ugyanakkor az őt alkalmazó munkáltató költségeinek csökkenésére is rámutat. E tekintetben tehát igenis releváns a táblázat vállalkozói szemszögből is. De hogy mégis teljesebb képet kapjunk, érdemes lenne egy összehasonlítást nézni vállalkozói példával is.

Vállalkozásra azért nehezebb általános példát mutatni, mert sokkal jobban paraméterezhetők a körülmények. Beszélhetünk társas vállalkozásról, vagy egyéniről. Ezekben belül is akár választhatunk többféle adózási formát, de függ a vállalkozó életkorától is, családi helyzetétől, a tevékenységi körtől, fő-, vagy mellékállású-e, esetleg nyugdíjas.

Nyilvánvalóan ezt körbejárni teljeskörűen ezen dolgozat keretein belül túl nagy feladat lenne, ezért a teljesség igénye nélkül egy konkrét vállalkozási szituációt próbálok bemutatni.

Egyéni vállalkozóról beszélünk, aki 25 év feletti, tehát a 25 év alattiak adókedvezménye nem jár neki. Főállásban dolgozik, átalányadózóként. A költséghányad tevékenységtől függő, emberünk biztosítási üzletkötő, így ez esetben 40% költséghányaddal számolunk. A költséghányad a bevételnek az a része, amely mentesül az adó és járulékfizetés alól. Ez esetben engedélyköteles a tevékenységi kör és kötelező kamarai tagsággal is jár. Ez évi 5.000Ft költséget jelent mindössze. Az egyszerűség kedvéért nincs családja, nem házas, nincs gyereke, nem sportoló, nem nyugdíjas, nincs semmilyen fogyatéka. A példában a havi átlag bevétele 1.000.000Ft. (4. ábra)

A példa egyszerűségéért 12 havi adatokat nézünk, mert több költség ezen a távon értelmezhető, bár nyilván vissza lehet osztani havi szintre.

Havi bevétel		1 000 000 Ft
Éves bevétel		12 000 000 Ft
Társadalombiztosítási járulé	18,50%	1 206 200 Ft
Személyi jövedelemadó	15%	900 000 Ft
KTG hányad (40%)	40%	4 800 000 Ft
Jövedelem		7 200 000 Ft
Mentesített adóalap		1 200 000 Ft
Korrigált adóalap		6 000 000 Ft
Szociális hozzájárulás	13%	953 550 Ft
Iparűzési adó	1%	86 400 Ft
Kamarai reg.díj		5 000 Ft
Összes fizetendő		2 978 900 Ft
Éves nettó jövedelem		9 021 100 Ft

4. ábra
Egyéni vállalkozó bérköltsége

Több jelentős változás is szembetűnik a 2010-es adatokhoz képest. Mindenekelőtt az SZJA, ami 34,4%-ról 15%-ra csökkent. A másik igen jelentős változás, hogy a Szociális hozzájárulással és a Társadalombiztosítási járulékkal le is tudtuk a járulék jellegű kötelezettségeinket, míg ez 2010-ben még sokkal kevésbé volt átlátható. 2022-ben a KKV-k számára kedvezményes 1% adókulcsú iparűzési adó 2023-ra ismét mindenki számára 2%-ra változott. Kivételt képeznek bizonyos települések, ahol az igen kedvező 0%-os iparűzési adókulccsal vonzzák be azokat a cégeket, akik viszont más adók révén jelentős bevételt hoznak. Ezt az iparűzési adó fejezetben bővebben is kifejtem.

2.3 TÁRSASÁGI ADÓ

Bár Magyarországon a társasági adó 9%-os mértéke a legalacsonyabb az Európai Unió tagállamai közül, azonban az EU-ban csak Magyarországon létező iparűzési adó és innovációs járulék együttesen kétszer akkora terhelést jelent a cégeknek, mint a társasági adó; 2020-ban 407 milliárd Forint folyt be a társasági adóból, viszont 729 milliárd forint bevétel keletkezett az iparűzési adóból, és 89 milliárd forint folyt be az innovációs járulékból. Ugyanakkor míg a társasági adó a profitra helyezi az adózást, addig az iparűzési adó és az innovációs járulék a bevételen alapszik, így az iparűzési adó és az innovációs járulék azokat jutalmazza, akik a lehető legkevesebbet állítják elő, és azokat bünteti, akik magas hozzáadott értéket állítanak elő, illetve innovatív technológiába fektetnek be.

A társasági adónak a kb. 25%-osra emelésével kiváltható és megszüntethető lenne az iparűzési adó és az innovációs járulék. A három adónem összevonása élénkítené gazdaságot, javítaná a versenyképességet, egyszerűsítené az adózást, csökkenthetné az adminisztrációs terheket, csökkenthetné az adónemek számát és igazságosabbá tehetné a közteherviselést, emellett megfelelne a társasági adó magyarországi rendszere a globális minimumadóról szóló nemzetközi megállapodásnak.

Adóalany

A társasági adó alanyai két csoportba sorolhatók:

- belföldi adóalanyok,
- külföldi adóalanyok.

Belföldi illetőségű adóalanyok a törvény által meghatározott belföldi személyekből, illetve azon külföldi személyekből állnak, amelyek esetében az ügyvezetés helye Magyarországon van. A belföldi személyek közül belföldi illetőségű adóalanyok:

- a gazdasági társaságok, az egyesülés, az európai részvénytársaság,
 - a szövetkezet és az európai szövetkezet,
 - az állami vállalat, a tröszt, az egyéb állami gazdálkodó szerv,
 - az egyes jogi személyek vállalata, a leányvállalat,
 - az ügyvédi iroda, a végrehajtói iroda, a szabadalmi ügyvivői iroda, a közjegyzői iroda,
 - az erdőbirtokossági társulat,
 - a vízi társulat,
 - a Munkavállalói Résztulajdonosi Program szervezete,
 - az alapítvány, a közalapítvány,
 - az egyesület,
 - a köztestület,
 - az egyházi jogi személy,
 - a lakásszövetkezet,
 - az önkéntes kölcsönös biztosító pénztár,
 - a felsőoktatási intézmény, a diákotthon,
 - az európai területi együttműködési csoportosulás,
 - az egyéni cég,
 - az európai kutatási infrastruktúráért felelős konzorcium.
- Azonban kivételeket is meghatároz a törvény, ilyenek például
- a pártok,
 - a felszámolás alatt állók,

a Magyar Nemzeti Bank.

Külföldi illetőségű adóalanyok a külföldi vállalkozók, és az ingatlannal rendelkező társaság tagja, ahol ingatlannal rendelkező társaság alatt olyan társaságot értünk, amelynek mérlegében az eszközök értékének több mint 75%-át magyarországi ingatlanok adják, illetve ahol a külföldi illetőségű személy.

Az **adó tárgy** a társasági adó esetében a vállalkozási tevékenység, ami alatt ebben az esetben jövedelem- és vagyonszerzésre irányuló vagy azt eredményező gazdasági tevékenységet értünk. Az **adó alapja** a számviteli törvény szerinti adózás előtti eredmény, módosítva a törvény által meghatározott korrekciós tételekkel.[7] Amennyiben az adóalap nem éri az elvárt jövedelem szintjét, akkor törvényes vélelemként vélelmezett adóalap kerülhet megállapításra.

A vállalkozásokat terhelő társasági adó (vállalati nyereségadó) mértéke 1997-től a következőképpen változott (2022. júliusi állapot szerint), főszabály szerint:

- A társasági adó mértéke 1997-2003 között: 18%-os társasági adó;
- A társasági adó mértéke 2004-2005 között: 16%-os társasági adó;
- A társasági adó mértéke 2006-2007 között: 16%-os társasági adó, 5.000.000 Ft adóalap alatt, feltételektől függően 10%;
- A társasági adó mértéke 2008-2009 között: 16%-os társasági adó, 50.000.000 Ft adóalap alatt 10%;
- A társasági adó mértéke 2010-2016 között: 19%-os társasági adó, 500.000.000 Ft adóalap alatt 10%;
- A társasági adó mértéke 2017-2022 között, napjainkig: a pozitív adóalap 9%-a, ami tovább csökkenthető adókedvezmény igénybevételével, amennyiben a vállalkozás jogosult rá.

2.4 IPARÚZÉSI ADÓ

Mivel az iparúzési adó egy helyi adó, ezért annak pontos szabályait mindig a helyi adó törvény (1990. évi C. tv.), valamint a székhelyünk és telephelyünk szerinti önkormányzat helyi adó rendeletének együtt olvasása által ismerhetjük csak meg.

Van egy főszabály, ami minden vállalkozásra ugyanúgy vonatkozik, mégpedig az, hogy az árbevételből csak az anyagjellegű költségeket vonható le.

Adóalap = Árbevétel – Anyag költség – Eladott áruk beszerzési értéke – Alvállalkozók – Közvetített szolgáltatások – Alap kutatás, alkalmazott kutatás, kísérleti fejlesztés költsége

Az adóalapot kell megszorozni a székhelyen/ telephelyen érvényben lévő iparúzési adó mértékével, ami maximum 2% lehet. De mivel az önkormányzatok szabad kezet kapnak a meghatározásában, ezért mindig meg kell nézni az aktuális település helyi adós rendeletét, mert lehet ettől kedvezőbb is a mértéke, illetve léteznek iparúzési adó mentes települések is.

Érdemes még azt is megnézni a rendeletben, hogy esetleg a mi önkormányzatunk vezetett-e be adómentességi határt, vagy nem élt ezzel a lehetőségével. Ugyanis önkormányzati rendelet alapján mentes lehet a 2,5 millió forintos adóalapot el nem érő vállalkozás, illetve ha a házi orvos, védőnő vállalkozási szintű iparúzési adóalapja az adóévben a 20 millió forintot nem haladja meg.

Fontos tudni, hogy a gyakorlatban milyen költségeket lehet elszámolni az iparúzési adó alapjának legális csökkentéseként?

Ha pl. gyártással foglalkozunk, akkor ide tartozik az alapanyag, amiből elkészül a termék, vagy a csomagolóanyag, de a szerszámaink is, feltéve, hogy nem minősülnek tárgyi eszköznek (azok ugyanis nem vonhatóak le az IPA-nál).

Valamely szolgáltatás nyújtása esetén eléggé behatárolt, hogy mi is az, amit anyagköltségként lehet kimutatni. Nagyjából csak a tisztítószeres és az irodaszerek.

Kereskedés esetén az áru, amit beszerezésre és ugyanolyan formában továbbértékesítésre kerül, eladott árunak minősül, és levonható az IPA számításnál a bevételből.

Hasonló a helyzet a munka kiszervezése esetén, tehát a vállalkozás a vevő felé az adott dolgot csak tovább számlázza az árrésszel növelten. Ezek tipikusan az alvállalkozói teljesítések és a közvetített szolgáltatások.

Székhelyszolgáltatás

A székhelyszolgáltatás (5. ábra) egy olyan dolog, amiről nem véletlenül az Iparűzési Adó kapcsán kell beszélni, bár elméletileg nem feltétlenül kapcsolódik a két dolog egymáshoz.

Sok tévhit is kering ezen szolgáltatás kapcsán, például, hogy illegális. Ez természetesen nem igaz. De mindjárt arra is rátérünk, hogy miért gondolják ezt néhányan.

A székhelyszolgáltatást alapvetően arra találták ki, hogy akinek nincs megfelelő fizikai, vagy jogi lehetősége arra, hogy saját székhelyet teremtsen a vállalkozásának, az „bérelhet” illet. Ha például valaki olyan ingatlanban él, aminek több tulajdonosa van és a tártulajdonosok nem járulnak hozzá, hogy oda céget jelentsenek be, akkor ez egy kiváló megoldás. Olyan is van, aki egyszerűen nem akarja, hogy a magánélete keveredjen a munkájával, de nincs pénze, vagy igénye egy saját irodára, az is megtalálja a számítását.

Általában sok egyéb szolgáltatást is igénybe lehet venni ezeknél a cégeknél. A székhely biztosításán kívül átveszik a postát, akár a könyvelést és bérszámfejtést is intézik és akár jogi háttérrel is biztosítanak kedvező áron. Cégalapítás, felszámolás, tulajdonátruházás, cégátalakítás, stb.. Mindent egy helyen, viszonylag olcsón és kényelmesen. De van még valami, ami miatt egyesek összekötik az illegalitást, vagy az ügyeskedés gondolatával.

Az iparűzési adó! Ezt nem mindenki biztosítja természetesen, de vannak ilyen szolgáltatók. Iparűzési adót mindenkinek kell fizetni elvileg. Azonban van olyan település Magyarországon, ahol a városvezetés úgy döntött, hogy ne legyen iparűzési adó. Ez elsőre furcsa lehet, hiszen egy kis településnek szüksége van minden bevételre, miért is mondana le bármelyik formájáról? Néhány székhelyszolgáltató cég ingatlantulajdonhoz jutott ezen településen és bár van irodájuk a Fővárosban is, magát székhelyet az adott településre jegyzik be. Így a vállalkozásnak egyáltalán nem kell iparűzési adót fizetnie. Hogy ez miért éri meg a településnek? „A sok kicsit sokra megy” – tartja a mondás. A fenti kedvezmény miatt nagyon sok cég élt a fenti lehetőséggel, azonban a cégekhez bejelentett gépjárművek adóját a településhez fizették be, ami jelentős bevételt generált.

Legjobb tudomásom szerint ez ebben a formában már nem működik, mert 2021 óta a gépjárművek teljesítményadóját nem a helyi önkormányzatok szedik be, hanem a NAV-on keresztül a központi költségvetésbe kerül és bizonyos elvek mentén onnan kerül visszaosztásra.

Azonban minden jól példázza, hogy az emberek mennyire kreatívak tudnak lenni akár törvényes keretek között is, ha az adók optimalizálása a cél!

5. ábra

Székhelyszolgáltatás – Több száz cég egy címre bejelentve (saját Fotó)

2.5 SZOCIÁLIS HOZZÁJÁRULÁSI ADÓ

A szociális hozzájárulási adó (rövid nevén: szocho) egy magyarországi adónem, amely a magánszemélyek jövedelmének különféle formái, például munkabér és osztalék után

kerül megfizetésre. Az adónem célja, hogy fenntartsa a társadalmi ellátórendszereket, többek közt a nyugdíjrendszert és a szociális segélyek rendszerét. Bizonyos adónemek, mint például a kisadózó vállalkozások tételes adója (kata) és a kisvállalati adó (kiva) részben vagy egészben mentesít a szocho megfizetése alól.

A szociális hozzájárulási adó egy **degresszív adónem**, ugyanis minden évben a január 1-jén hatályos minimálbér 24-szerese (2023-ban ez az összeg havi bruttó 5 568 000 forint) feletti jövedelemrészre nem kell megfizetni a szociális hozzájárulási adót; vagyis csak a havi bruttó 5 568 000 forintos sávhatárig érvényes a 13%-os adókulcs, az efeletti jövedelemrész esetében viszont gyakorlatilag 0%-os kulcs van érvényben a szociális hozzájárulási adónál. Mindez szemben áll a kormány azon céljával, miszerint a kormány célja az arányos közteherviselés, emellett kiesést is jelent a költségvetésnek.

Magyarországon a társadalombiztosítási járulék gyakorlatilag ketté van választva: a munkavállaló bruttó béréből 18,5%-os társadalombiztosítási járulékot vonnak le, míg a munkaadó a bruttó béren felül 13%-os szociális hozzájárulási adót köteles fizetni. A két teher mértéke együttesen a bérköltségnek (azaz a bruttó bér 113%-ának) a 27,88%-át teszi ki. Időről időre felmerülnek olyan kezdeményezések, hogy a teljes járulékköltséget a bruttó béréből vonják le, az új egységes tb-járulék mértéke pedig 27% lehetne. A 15%-os személyi jövedelemadó (szja) mértéke pedig a teljes bérköltség arányában 13,27%, így az szja mértéke a járulékok egységesítése esetén 13% lehetne. Ez nem csak egyszerűsítene az adózást, hanem javítaná a családi adókedvezmény igénybevehetőségét a három- vagy többgyermekes családok esetében. A járulékok egységesítése esetén természetesen a bruttó béreket automatikusan meg kellene emelni 13%-kal, a mai teljes bérköltség szintjére.

2.6 A MINIMÁLBÉR VÁLTOZÁSA

	A minimálbér összege	a bruttó átlagkereset %-ában	Garantált bérminimum	Közfoglalkoztatotti bérminimum
2010. január 1.	73 500	36,3	89 500	..
2011. január 1.	78 000	36,6	94 000	57 000
2012. január 1.	93 000	41,7	108 000	71 800
2013. január 1.	98 000	42,5	114 000	75 500
2014. január 1.	101 500	42,7	118 000	77 300
2015. január 1.	105 000	42,4	122 000	79 155
2016. január 1.	111 000	42,2	129 000	79 155
2017. január 1.	127 500	42,9	161 000	81 530
2018. január 1.	138 000	41,8	180 500	81 530
2019. január 1.	149 000	40,5	195 000	81 530
2020. január 1.	161 000	39,9	210 600	81 530
2021. február 1.	167 400	38,1	219 000	81 530
2021. március 1.	167 400	38,1	219 000	85 000
2022. január 1.	200 000	38,8	260 000	100 000
2023. január 1.	232 000	..	296 400	116 000

6. ábra

A minimálbér alakulása(Saját ábra, Forrás: KSH)

A minimálbér jelentősége

A minimálbér összegét (6. ábra) minden évben a szakmai szervezetek, érdekképviselések és a kormány képviselői együtt határozzák meg

„A minimálbér (a magyar jogi szaknyelvben „kötelező legkisebb munkabér”) olyan óránkénti, napi, heti vagy havi munkabér, melyet a munkaadó köteles a munkavállaló számára hivatalosan, legálisan megfizetni munkaviszonya alatt. Azaz a minimálbér az az államilag megkövetelt munkadíj, amelynél alacsonyabb munkadíjat egyetlen munkavállaló sem kaphat. Globálisan elterjedt forma, azonban mértéke és alkalmazásmódja eltérő, helyi jogszabályok, törvények szabályozzák. Magyarországon 1989-től alkalmazzák a minimálbért, melynek mértéke folyamatosan változik: évente emelik, azonban a vásárlóerő-paritást (PPP) tekintve hol emelkedik, máskor viszont csökken az értéke. A 2022-es adatok szerint az Európai Unió összes tagállama közül Magyarországon a 4. legalacsonyabb a minimálbér összege, és a visegrádi országok közül is mindhárom másik országban jóval magasabb a minimálbér összege, mint Magyarországon.

Pedig a minimálbérnek, és annak minél nagyobb emelésének számos pozitív hatása van: növeli az életszínvonalat, csökkenti az abszolút és a relatív szegénység mértékét, enyhíti a kereseti különbségeket, mérsékli a keresetek egyenlőtlen területi eloszlását és a nemek közötti bérszakadékokat, csökkenti a munkaerő külföldre vándorlásának mértékét, mérsékli a pályaelhagyók számát, növeli az egyes hivatások presztízsét, munkára ösztönöz, növeli a munkatermelékenységet, a vállalkozásokat hatékonyabb működésre sarkallja, miközben csökkenti a szürkegazdaság mértékét, emellett a magasabb jövedelemadó-, járulék- és áfabevétel következtében növekednek az állami bevételek. Kutatások azt is bebizonyították, hogy a minimálbér emelése nem csökkenti a foglalkoztatottak számát.” (Wikipedia)

2.7 BÉREN KÍVÜLI JUTTATÁSOK

A vállalatok jelentős része nyújt dolgozóinak valamilyen béren kívüli juttatást, melyeknek listáját és a fizetendő közterheket a cég által meghatározott cafeteria szabályzat tartalmazza. A cafeteria elemek szabadon adhatók, ami megkülönböztetheti a munkáltatót a munkaerőpiacon, de hatással lehet a munkavállalók megtartásában és lojalitásának növelésében is.

Egyes meghatározott juttatások

Az úgynevezett béren kívüli juttatásnak nem minősülő egyes meghatározott juttatások közé tartoznak többek között a következő juttatási elemek:

- az önkéntes kölcsönös biztosító pénztárakról szóló törvény előírásai szerint célzott szolgáltatásra befizetett összegek (ez alól kivételt képeznek a kiegészítő önszegélyező szolgáltatások);
- a vendéglátásra vagy szabadidőprogramra irányuló (például céges családi nap, karácsonyi vacsora) ingyenes vagy kedvezményes rendezvények, események (ide értendő az ilyen rendezvényeken a résztvevőknek adott, személyenként a minimálbér 25 százalékát (2022-ben 50 ezer forint) meg nem haladó egyedi értékű ajándéktárgyak is);
- az évente egy alkalommal adható csekély értékű (a minimálbér 10 százalékát – 2022-ben 20 ezer forint – meg nem haladó értékű) ajándékok (például nőnap meglepetés).

Általános esetben az egyes meghatározott juttatások kapcsán a munkáltatónak az ingyenesen juttatott érték 1,18-szorosa után 15 százalék szja-t és 13 százalék szochót kell fizetnie, azaz a kifizetett terhelő összes adóteher az ingyenesen juttatott érték 33,04 százaléka. Kisvállalati adózás (kiva) esetén a munkáltatót terhelő összes adóteher 27,7 százalék.

Béren kívüli juttatások – SZÉP-kártya

7. ábra

SZÉP kártya (Illusztráció, Forrás Google)

A béren kívüli juttatások között (két, kevésbé alkalmazott juttatási elemet leszámítva) gyakorlatilag csak a SZÉP-kártyával (7. ábra) kapcsolatos juttatások szerepelnek. A SZÉP-kártya-juttatások vonatkozásában a következők a főbb tudnivalók, figyelembe véve a 2022. január 1-jétől hatályos változásokat is:

- kedvező adózás mellett a munkáltató a szálláshely alszámlára legfeljebb évi 225 ezer forintot, a vendéglátás alszámlára legfeljebb évi 150 ezer forintot és szabadidő alszámlára legfeljebb évi 75 ezer forintot utalhat a munkavállaló részére;
- az úgynevezett éves rekreációs keretösszeg (tehát amekkora összegig béren kívüli juttatásként kezelhető adózási szempontból az alszámlákra összesen befizetett összeg) munkavállalónként 450 ezer forint;

- az alszámlák kapcsán említett összegeket, valamint az éves rekreációs keretösszeget meghaladó befizetések (juttatások) a fentiek szerint, egyes meghatározott juttatásként adókötelesek;
- a SZÉP-kártya egyes alszámlái közötti átjárást 2022. december 31-éig meghosszabbította a kormány, azaz a kártya bármelyik zsebéből lehet fizetni a szolgáltatásokért;
- az alszámlákon lévő összeg 2022. február 1. és 2022. május 31. között élelmiszer vásárlására is felhasználható (kivéve az alkohol-, illetve dohányterméket).

Általános esetben a SZÉP-kártya-juttatások kapcsán (figyelembevéve az említett keretösszegeket) a munkáltatónak az ingyenesen juttatott érték után 15 százalék szja-t és 13 százalék szochót kell fizetnie, azaz a kifizetőt terhelő összes adóteher az ingyenesen juttatott érték 28 százaléka. Kiva szerinti adózás esetén a munkáltatót terhelő összes adóteher 25 százalék.

2.8 CÉGAUTÓ ADÓ

Cégautóadót minden olyan személygépjármű után – kW-ban meghatározott teljesítménye és környezetvédelmi besorolása alapján – meg kell fizetni, amely belföldi hatósági nyilvántartásba van véve és valamilyen cég tulajdonában áll.

8. ábra

Céges autóflotta (Illusztráció, forrás Google)

Azokban az esetekben is fennáll a cégautóadó fizetési kötelezettség, amikor az autó ugyan magánszemély tulajdonában áll, de az autó után a tulajdonos költséget, ráfordítást, illetve értékcsökkenést számol el.

Költségnek, illetve ráfordításnak minősül az üzemeltetéssel közvetlenül összefüggő, kizárólag a személygépkocsi tulajdonlása, használata esetén felmerülő költség, mint például az:

- üzemanyag-, kenőanyag költsége,
- az adóéven belül elhasználódó tartalékalkatrészek költsége,
- a javítás, a karbantartás díja,
- a bérleti-, illetve lízingdíja,
- az értékcsökkenési leírás,
- a kötelező felelősségbiztosítás, a baleseti adó és a CASCO díja,
- a gépjárműadó.

2.9 EGYÉB FONTOS VÁLTOZÁSOK

A gazdaság "fehérítése"

Az állami költségvetés szemszögéből nézve a bevételek növelésének egyik módja az, ha a meglévő törvényeket-szabályokat próbálja meg hatékonyabban betartani, vagyis az ellenőrzéseket szigorítja. A technika fejlődésével ennek a lehetőségei is kiszélesedtek, ezeket igyekeztek is kihasználni. Ez nem csak azért hasznos, mert az állam nagyobb bevételt könyvelhet el, hanem mert az olyan vállalkozások, amik valójában nem versenyképesek (illetve a versenyképességének az alapját az biztosította, hogy nem fizettek adót, járulékot) szép lassan eltűnnek a piacról. Szinte minden munkavállaló találkozott a "borítékos fizetés" jelenségével. Ez mind a mai napig egy létező dolog, de egyre inkább visszaszorulóban van, ami munkavállalói szemszögéből nézve kimondottan kívánatos, hiszen ilyen esetekben a nyugdíj- és egészségügyi járulékok csak részben-, vagy egyáltalán nincsenek befizetve, amiért a munkavállaló később nagyon súlyos árat fizet

Az alábbiakban azon intézkedéseket mutatom be, amik az adófizetés hatékonyságát, illetve annak transzparenciáját hivatottak elősegíteni.

Az intézkedések egyik része olyan egyszerűsített vállalkozói formák, amelyek megkönnyítik a főként kisvállalkozók illetve egyéni vállalkozók számára a törvényes működést.

2.9.1 EVA

„Az egyszerűsített vállalkozói adó (röviden: EVA) a jövedelem- és nyereségadók egy fajtája volt Magyarországon. Az eva abban az értelemben egyszerűsített adónem, hogy az eva adóalanya nem lesz alanya társasági adónak (tao), az általános forgalmi adónak (áfa) és a személyi jövedelemadónak (szja).” (Wikipedia)

Az EVA kiváltására **2013-ban létrehozták** a kisadózó vállalkozások tételes adóját (régii KATA), majd pedig a régi KATA átalakításával, a jogosultak körének szűkítésével 2022. szeptember 1-jén létrejött kisadózó vállalkozások tételes adója (új KATA). Az **EVA-t 2020-ban megszüntették**. A lépést sok kritika érte, mivel százalékos adó révén az eva igazságosabb és fenntarthatóbb volt, emellett magasabb állami bevételt generált azonos nagyságú adózói körből.

Története

Az egyszerűsített vállalkozói adóról szóló 2002. évi XLIII. törvény vezette be, 2003. január 1-jétől. 17 éves fennállása alatt az eva iránti igény jelentősen lecsökkent az olyan új, kedvezőbb adózási formák bevezetését követően, mint a kisadózó vállalkozások tételes adója (KATA) és a kisvállalati adó (KIVA) Az adónem alig két évvel a bevezetése után viták tárgya lett, Veres János pénzügyminiszter 2005-ben azzal érvelt az EVA megváltoztatása mellett, hogy az szerinte sokak számára „a költségvetés megcsapolására” szolgált.

Mivel azt feltételezték, hogy az adónem bújtatott foglalkoztatást segít elő, 2005 nyarán kilátásba helyezték, hogy büntetik azokat az úgynevezett „kényszervállalkozókat” és az őket foglalkoztató társaságokat, akik a munkaviszonyt „adóoptimalizálási céllal megbízási jogviszonnyal fedik el”, viszont egy évig moratórium volt érvényben. Végül az Adó- és Pénzügyi Ellenőrzési Hivatal (APEH) 2006 szeptemberétől kezdte vizsgálni a munkaviszonyt EVA-alanyisággal helyettesítő vállalkozásokat.

Többször felmerült az adónem megszüntetése, és át is alakították.

Az EVA szerinti adózást 2019. decemberi megszűnéséig több ezer vállalkozás választotta, ezek száma a lenti táblázatban látható (9. ábra)

EVA szerinti adózás			
Időpont	Alanyok száma		
	Összesen	Egyéni vállalkozások	Társas vállalkozások
2003	78371	43943	34428
2004	99206	52582	46624
2005	108252	55301	52951
2006	99011	48075	50936
2007	101066	47408	53658
2008	104000		
2009	100000		
2010	96000		
2011	90153	35850	54303
2012	70841	25574	45267
2013	49000	15000	34000
2014	41000	12000	29000
2015	36000	10000	26000
2016	31700	8600	23000
2017	25000	6000	19000
2018	21000	5000	16000
2019	15860		

9. ábra

Az EVA mértékének alakulása (Saját ábra, Forrás: KSH)

2.9.2 KATA - KISADÓZÓ VÁLLALKOZÁSOK TÉTELES ADÓJA

„A **kisadózó vállalkozások tételes adója** (rövid nevén: *kata* vagy *régi kata*) egy magyarországi adónem, amely a 2022-es megszűntetéséig kedvező mértéke miatt rendkívül népszerű volt a mikro-, kis- és középvállalkozások körében, 2022 májusában körülbelül 460 ezer kisvállalkozó élt vele. Az egyszerűsített adónemek közé sorolható, mivel több, a vállalkozások és magánszemélyek által fizetendő adónemet is kivált, így a szociális hozzájárulási adót (szcho), a személyi jövedelemadót (szja), osztalékadót és a társasági adót (tao) is. Korábban a szakképzési hozzájárulás kiváltására is alkalmas volt, egészen annak 2022. januári megszűntetéséig.” (Forrás: Wikipedia)

Az egyéni vállalkozó, egyéni cég, kizárólag magánszemély taggal rendelkező betéti társaság, kizárólag magánszemély taggal rendelkező közkereseti társaság és ügyvédi iroda választhatta ezt az adózási formát, 2022 júliusában az Országgyűlés a *2022. évi XIII. törvény 26. § e)* pontja értelmében 2022. szeptember 1-jei hatállyal megszüntette ezt az adónemet, helyébe a kisadózó vállalkozók tételes adója („új” KATA) lépett, amelyet kizárólag magánszemélyeknek számlázó, főállású egyéni vállalkozók választhatnak, így szabadúszók, betéti társaságok, és mellékállásban vállalkozók nem.

A régi KATA előzményének az egyszerűsített vállalkozói adó (EVA) tekinthető, mely azonban nem tételes, hanem százalékos adó volt, ezáltal nagyobb állami bevételt generált. Az eva kiváltására 2013-ban létrehozták a kisadózó vállalkozások tételes adóját (rég KATA), majd pedig 2020-ban az evát megszüntették. A lépést sok kritika érte, mivel százalékos adó révén az eva igazságosabb és fenntarthatóbb volt, emellett magasabb állami bevételt generált azonos nagyságú adózói körből. A régi KATA átalakításával, a jogosultak körének szűkítésével 2022. szeptember 1-jén jött létre a kisadózó vállalkozók tételes adója (új KATA).

2022 nyarán a KATA átalakítása kapcsán felmerült az a lehetőség, hogy a KATA tételes, havi 50 000 forintos részét megemelik a mindenkori minimálbér adó- és járulékterhének szintjére, ami 2023-ban 107 880 forint. Ez több tíz milliárd forintos bevételt jelentett volna éves szinten a költségvetésnek, ennek ellenére eddig nem valósult meg, csak a KATÁ-ra jogosultság szigorítása.

Története

Az adónemet 2013. január 1-jével, a kisvállalati adóval (KIVA) egyidejűleg vezette be a *2012. évi CXLVII. törvény a kisadózó vállalkozások tételes adójáról és a kisvállalati adóról*.

Az adónem adóalanya a KATA 2013-as bevezetése óta mentesül az alábbi adónemek megállapítása, bevallása és megfizetése alól:

- vállalkozói személyi jövedelemadó
- osztalékalap utáni adó
- átalányadó
- társasági adó (tao)

A 2018. évi LII. törvény szerint 2019. január 1-jétől további két adónem megállapítása, bevallása és megfizetése alól is mentesül a KATA adóalanya:

- személyi jövedelemadó (szja)
- szociális hozzájárulási adó (szcho)

Burkolt foglalkoztatás lehetősége

Kedvező mivolta végett többször felmerült, hogy a kátát munkáltatók adóoptimalizálásra, burkolt foglalkoztatásra használják fel. A törvény szerint a burkolt foglalkoztatás esetének vélelmét akkor lehet kizárni, ha az alábbi körülmények közül egynél több megvalósul:

1. a kisdózó a tevékenységet nem kizárólag személyesen végezte vagy végezhetette;
2. a kisdózó a naptári évi bevételének legalább 50 százalékát nem a 13. § szerinti adatszolgáltatásra köteles személytől szerezte;
3. a 13. § szerinti adatszolgáltatásra köteles személy nem adhatott utasítást a tevékenység végzésének módjára vonatkozóan;
4. a tevékenység végzésének helye a kisdózó birtokában áll;
5. a tevékenység végzéséhez szükséges eszközöket és anyagokat nem a 13. § szerinti adatszolgáltatásra köteles személy bocsátotta a kisdózó rendelkezésére;
6. a tevékenység végzésének rendjét a kisdózó határozza meg;
7. a kisdózó vállalkozás minden kisdózóként bejelentett tagja, illetve a kisdózó egyéni vállalkozó a naptári év egészében a 2. § 8. pont a) vagy g) alpont szerint nem minősül főállású kisdózónak feltéve, hogy a kisdózó vállalkozás naptári évi bevételének legalább 50 százalékát olyan személytől szerezte, akivel/amellyel a kisdózó a naptári évben nem állt a 2. § 8. pont a) vagy g) alpontban említett jogviszonyok egyikében sem.

2013 decemberében a Nemzetgazdasági Minisztérium úgy népszerűsítette a KATÁ-t, mint egy egyszerű és rugalmas, adónemet, amivel kevés az adminisztráció, és kevesebbet kell adózni is, kiemelve, hogy „nincs még egy olyan adózási mód vagy forma Magyarországon, ami ilyen minimális közteherviselési kötelezettséget jelent”.

Értékelése és népszerűsége

2017 májusában Tállai András, a Nemzeti Adó- és Vámhivatal elnöke azt nyilatkozta, hogy a KATA alanyok létszáma megközelítette a 210.000-t, ez pedig azt bizonyítja, hogy a kisebb és egyszerűbb közterhet „hajlandók leróni a gazdasági szereplők”, így a kormány számítása „bejött”.

A KATÁ-s vállalkozások száma 2018 novemberében átlépte a 300 ezret, ekkor Varga Mihály pénzügyminiszter azt nyilatkozta, hogy „már majdnem minden harmadik cég ezt az európai uniós szinten is példaértékű adózási módot választja”. Varga hangsúlyozta, a kormány „minél alacsonyabb adókkal kívánja segíteni a kisvállalkozókat”, a KATA eredményei pedig „az ország versenyképessége szempontjából is jelentősek”. Emellett úgy vélte, az adónem „a magyar adózás történetének legegyszerűbb és a lehető legnagyobb megtakarítást biztosító adózási formája”.

Az alábbi táblázatban látható, hány vállalkozás (egyéni és társas vállalkozások egyaránt) választotta a KATÁ-t. (10. ábra)

KATA szerinti adózás	
Időpont	Alanyok száma
2013	84 600
2014	123 000
2015	130 000
2016	175 000
2017	240 500
2018	307 749
2019	376 945
2020	426 321
2021	450 002
2022. május	460 000 (426 000 egyéni vállalkozó, 34 000 cég)

10. ábra

A KATA mértékének alakulása (Saját ábra, Forrás: KSH)

A 2020-as módosítás

A KATA éveken keresztül vita tárgyát képezte, bár kezdetben kedvező kondíciói miatti népszerűségét sikerként könyvelték el, 2020-tól kezdődően többször is felmerült a gyanú, miszerint munkaviszony helyett alkalmazzák, úgynevezett „burkolt foglalkoztatás” eszközöként, arra a tényre alapozva, hogy a KATÁ-s vállalkozók harmada korábban alkalmazott volt. Ezt már 2020. január elején előre jelezte Parragh László, a Magyar Kereskedelmi és Iparkamara elnökének nyilatkozata, miszerint a KATÁ-val való visszaélések kizárása érdekében a törvényben szereplő hét kritériumból legalább kettőnél több kritérium egyidejű bizonyítása esetén lenne kizárható a „burkolt foglalkoztatás” vétele, míg korábban éppen kettő kritérium igazolása is elegendő volt.

2020. július 3-án elfogadásra került a Magyarország 2021. évi központi költségvetésének megalapozásáról szóló T/10856. számú törvényjavaslat, ami többek közt a KATÁ-t szabályozó 2012. évi CXLVII. törvényt is módosította. 2021. január 1-jén lépett életbe a kata szigorított változata, több új intézkedéssel elejét véve a burkolt foglalkoztatásnak, többek közt:

- belföldi székhelyű kapcsolt vállalkozásnak minősülő kifizetőtől származó bevétel után a kifizetőnek 40%-os mértékű adót kell megfizetnie
- belföldi székhelyű kifizetőtől származó összesítve évi 3 millió forintot meghaladó összegű juttatás esetén a 3 milliós határ feletti összeg után a kifizetőnek 40%-os mértékű adót kell megfizetnie

A KATA megszüntetése és az új KATA létrejötte

Bár 2021. január 1-jével már egyszer szigorítottak az adónemen, 2022 áprilisában pedig ismét egyre hangsúlyosabb lett a KATA megújítása. Parragh László 2022-ben egészen odáig ment, hogy a KATA megszüntetését javasolta. Később, 2022. július 9-én azt nyilatkozta, hogy az adónem eredeti rendeltetését túllépve olyanok is bejelentkeztek a KATA hatálya alá, akik „a munkaviszony elkerülésére” használják azt. Hozzátette, hogy „a kamara bízik a gyors jogalkotásban”, ezért jelezte a kormány irányába, hogy mielőbb döntést kellene hozniuk az ügyben. Alig két nappal később, 2022. július 11-én benyújtottak egy törvénytervezetet, amely szerint a meglévő adónem megszűnése után a helyébe lépő új, kisadózó vállalkozók tételes adója nevű adónemet 2022. szeptember 1-től csak olyan főállású egyéni vállalkozók választhatják majd, akik kizárólag magánszemélyeknek számláznak, illetve a taxisok. Nem választhatják a jövőben így a KATÁ-t a betéti társaságok, a mellékállású egyéni vállalkozók, a szellemi szabadfoglalkozásúak és a szabadúszók, például a művészek, grafikusok, zenészek,

filmesek, fordítók, fotósok, újságírók, nyelvtanárok és nem tartozhatnak a megújult adónem alá többek közt a terapeuták, coach-ok, pszichológusok, orvosok sem.

A Budapesti Kereskedelmi és Iparkamara 2022. júniusi elemzése szerint az alábbi négy kategóriára voltak oszthatók az adónem alanyai:

- lakossági és szórt vállalati ügyfelű katások (kb. 100-150 ezer vállalkozás): „a kata eredeti szempontjainak megfelelően” megrendelőik elsősorban lakossági ügyfelek, emellett elszórtan vállalati megrendelőket is kiszolgálnak, maximum évi 1 millió forint értékig
- koncentrált ügyfelű katások (kb. 100-150 ezer vállalkozás): az adónem eredeti célján túlmutatóan, de szabályosan és etikusan váltottak a katóra, vállalati megrendeléseik ügyfelenként meghaladják az évi 1 millió forintot, de valós gazdasági eseteik figyelembe vétele mellett a színlelt szerződés vagy a bújtatott foglalkoztatás ezen vállalkozások esetében mégsem merülhet fel
- kereset-kiegészítésű célú KATÁ-sok (kb. 60-80 ezer vállalkozás): olyanok, akik alapvetően mellékfoglalkozásban, keresetkiegészítési lehetőségként élnek a kata adónemmel, az éves bevételük általában 1-2 millió forint alatt marad
- adócsalók (kb. 100-150 ezer vállalkozás): ezen vállalkozások teljesen visszaélési jelleggel használják az adónemet az ügyleteik valós gazdasági tartalmának megfelelő, jóval magasabb közteher kikerülésére

Tállai András pénzügyi államtitkár a törvénytervezet céljául a KATA pozitív eredményeinek biztosítását, a gazdaság kifehérítését és a bújtatott munkaviszonyok megszüntetését jelölte meg.

Az Országgyűlés 2022. július 12-én néhány órás vita után 120 igen, 57 nem, 1 tartózkodás mellett megszavazta az adónem átalakítását, az új törvény *2022. évi XIII. törvény a kisadózó vállalkozók tételes adójáról* címmel Magyar Közlönyben 2022. július 18-án jelent meg.

2022 nyarán a KATA átalakítása kapcsán a kormány felvetette azt a lehetőséget, hogy a KATA tételes, havi 50 000 forintos részét megemelik a mindenkori minimálbér adó- és járulékterhének szintjére, ami 2023-ban 107 880 forint. Ez több tíz milliárd forintos bevételt jelentene éves szinten a költségvetésnek, ennek ellenére eddig nem valósult meg, csak a katóra jogosultság szigorítása.

Személyes véleményem szerint a KATA körüli már-már szappanoperába illő történet két párhuzamos szálon futott. Az egyik része az, amit már fentebb részleteztem a visszaélések és bújtatott foglalkoztatás kapcsán. Sokan úgy mondják, hogy a magyar ember mindig a „kiskaput” keresi én azonban úgy gondolom, hogy az emberi természet velejárója ez és nem köthető egy konkrét nemzethez sem. Mindenki igyekszik boldogulni és keresi a könnyebb, egyszerűbb megoldást. Amíg ezek nem számottevőek, addig egy rendszer ezt képes elviselni. De van egy pont, ahol a statisztikák által már kibuknak ezek a rendszerszintű visszaélések és onnantól az egész közösséget érintik a következmények. A kormány kommunikációja szerint az egész adónemet veszélyeztette a dolog, ezért volt szükség az átalakításra.

A történet másik szálát nem szeretném túlságosan részletezni, mert dolgozatomnak ez nem témája, de mégsem lehet elmenni mellette szó nélkül. Ez pedig a történet politikai vonatkozása. Sajnálatos módon hazánkban már jóideje a legelemibb kérdésekben sincs nemzeti konszenzus, következésképpen legyen szó bármiről, ha a téma eléri a választói ingerküszöböt, abból vagy az ellenzék, vagy a kormányoldal politikai tőkét igyekszik kovácsolni. Talán ez nem is feltétlenül ördögtől való dolog, hiszen erről szól a politika. Azonban meglátásom szerint az emberek nagy többsége szeretné élni a maga életét és nem akar mindenben politikát látni.

Természetesen a KATA ügye is ilyen volt, hiszen nagyon sokakat érintett, sokak megélhetéséről volt szó, így lehetett számítani rá, hogy lesznek tiltakozások, tüntetések. (11. ábra) Nekem nem tisztem, hogy ebben a kérdésben ítéletet mondjak, nem is rendelkezem mindazzal az objektív információval, amivel ezt megtehetném. Mégis úgy gondolom, hogy szerencsésebb lenne, ha bizonyos társadalmi kérdésekben vagy politikamentesek maradnánk, vagy kialakulna az a bizonyos nemzeti minimum.

11. ábra

Tüntetés a KATA mellett (Forrás: www.index.hu)

Milyen alternatívák maradtak azok számára, akik korábban KATA-sok voltak?

2.9.3 ÁTALÁNYADÓ

Az átalányadó lényege

Az átalányadó lényege, hogy nem a valós költségszámlák alapján történik a költségelszámolás, hanem igazolás nélkül elszámolható költséghányadok vannak, amelyek mértéke a végzett tevékenységtől függ. Bármilyen tevékenységre választható.

Az átalányadó alanyai

Az átalányadó annak jó, akinek kevés költsége van, vagy nem választhatja az új KATÁ-t, vagy olyan tevékenységet végez, ahol magas költséghányadot tud alkalmazni, mint például aki kiskereskedelmi tevékenységet végez, de figyelni kell a bevételi értékhátarra.

De nincs „konyhakész” megoldás, minden esetben ki kell számolni, hogy melyik adózási mód lehet a megfelelő a várható bevételek, költségek és kedvezmények ismeretében.

Nincs külön átalányadó törvény, az SZJA törvény tartalmazza az átalányadó szabályait, de további törvényeket is figyelembe kell venni. Például az áfatörvényt, a helyi adókról szóló törvényt, a társadalombiztosítási törvényt és a szociális hozzájárulási adó törvényt.

Az átalányadót az egyéni vállalkozó és a mezőgazdasági őstermelő választhatja, a tevékenység egészére. Nincs tevékenységi korlát, azaz minden tevékenységre választható, de a bevételi korlátra figyelni kell. Az átalányadózás kizárólag az egyéni vállalkozói, illetve mezőgazdasági őstermelői tevékenység egészére választható. Nyilatkozni kell róla, ami visszavonásig érvényes.

Az átalányadó addig alkalmazható, amíg az adóévben

az egyéni vállalkozói bevétele nem haladja meg az éves minimálbér tízszeresét, (2023-ban ez $232.000 \cdot 12 \cdot 10 = 27.840.000$ ft)

kizárólag kiskereskedelmi tevékenységet végző vállalkozói bevétele nem haladja meg az éves minimálbér ötvenszeresét (2023-ban ez $232.000 \cdot 12 \cdot 50 = 139.200.000$ ft)

2023-tól már nem kell nézni az előző évi bevételt az átalányadó választásakor.

Bármelyik feltétel hiányában az átalányadózásra való jogosultság megszűnik. Ekkor az adóév egészére nézve át kell térnie a vállalkozói jövedelem szerinti adózásra.

Év közben kezdő is választhatja, de ebben az esetben arányosítani kell a bevételi értékhatárt, amit a működés napjaira kell számolni.

2.9.4 KIVA – KISVÁLLALATI ADÓ

A KIVA, azaz a kisvállalati adó egy egyszerűsített adónem fajta, amelynek célja, hogy kiváltson három másik a vállalkozások által fizetendő adónemet: a szociális hozzájárulási adót, a szakképzési hozzájárulást és a társasági adót. Mértéke 2020. január 1. napjától az adóalap 12%-ra módosult a korábbi 16, majd 13%-ról. 2022. januárjától az adó mértéke pedig az adóalap 10%-a.

A KIVA azért előnyös a vállalkozóknak, mert egyfelől egyszerűsített adminisztrációt von maga után, ami növeli a vállalkozás hatékonyságát. Másfelől kiváltja a társasági adót, a szociális hozzájárulási adót és a szakképzési hozzájárulást. Nem utolsósorban a személyi jellegű kifizetéseket 19% helyett 10% adó terheli, valamint az osztalékként ki nem fizetett nyereség adómentes.

További előnyei, hogy a KIVA által a vállalkozásban keletkezett nyereség és a bértömeg azonos kulccsal van megterhelve, ezáltal jobban motivál a bérek és a foglalkoztatás emelésére. Abban az esetben, ha nincs kivéve osztalék, hanem a keletkezett nyereség bent marad a cégben, akkor ez a rész nem növeli az adóalapot, tehát nem kell utána társasági adót fizetni.

Előnye továbbá, hogy a kisvállalati adózás alanyainak nem kell szakképzési hozzájárulást sem fizetniük.

Mindent egybevetve a KIVA akkor éri meg, ha magas alkalmazotti létszám mellett a személyi jellegű kifizetések meghaladják vállalkozásnak a nyereségeit vagy ha cég fejlődését, növekedését tartjuk szem előtt, és nyereséget inkább visszaforgatnánk, mintsem kivennénk.

A KIVA igénybe vételére jogosult a törvény szövege szerint:

- a) egyéni cég,
- b) közkereseti társaság,
- c) betéti társaság,
- d) korlátolt felelősségű társaság,
- e) zártkörűen működő részvénytársaság,
- f) szövetkezet és a lakásszövetkezet,
- g) erdőbirtokossági társulat,
- h) végrehajtó iroda,
- i) ügyvédi iroda és a közjegyzői iroda,
- j) szabadalmi ügyvivői iroda,
- k) külföldi vállalkozó és
- l) belföldi üzletvezetési hellyel rendelkező külföldi személy.

A KIVA csak abban az esetben választható az adóalany részéről, ha főleg az átlagos statisztikai létszám – okkal együtt – az előző évben nem haladta meg az 50 főt; ha az árbevétel – okkal együtt – az előző évben nem haladta meg az 3 milliárd forintot (12 hónapnál rövidebb adóévnél a 3 milliárd forint időarányos részét).

Fontos tudni, hogy a kisvállalati adó éves elszámolású adó, ezért az adóbevallást a szokásos, adóévet követő május 31-ig kell beküldeni. A bevallási kötelezettségeidet pedig a KIVA jelű nyomtatványon kell teljesíteni.

A KIVA egy alternatív adózási lehetőséget biztosító adónem a KKV-k és mikrovállalkozások számára, annak érdekében, hogy kevesebb adó terhelje a céget. Akkor érdemes választani, ha a költségeink nagy részét az alkalmazottak bére jelenti, illetve ha cégünk a közeljövőben nagy növekedés előtt áll.

2.9.5 A SZÁMLÁZÁSI REND VÁLTOZÁSA – NAGYOBB KONTROLL

Online pénztárgépek bevezetése

12. ábra

Online pénztárgép (Forrás:Google)

2014. szeptember 1-től a pénztárgépek használatára kötelezett vállalkozásoknak le kellett cserélni a hagyományos pénztárgépeket. Az új készülékek internet kapcsolat révén valós idejű adatszolgáltatással azonnal a NAV rendszerébe küldték a nyugtákat, melyeket a kereskedők illetve szolgáltatók kiállítottak. (12. ábra)

A pénztárgépes nyugtaadásra kötelezettek elsősorban üzletek, de vannak benne kölcsönzők és javítást végzők is. De kötelező a pénztárgép a gyógyszertáraknak, a taxisoknak, bizonyos kivételekkel a szálláshely-szolgáltatóknak, a vendéglátóhelyeknek, masszöröknek, konditermeknek és még van néhány tevékenység.

Kötelező POS terminal 2021.jan. 1-től

14. ábra
POS terminál (Forrás: Google)

A Kertv. 2021. január 1-től hatályos 5/F. §-a szerint a 48/2013. (XI. 15.) NGM rendelet 1. mellékletében felsorolt kereskedő tevékenységet végzőknek kell elektronikus fizetést biztosítani a vásárlóik részére 2021. január 1-től.

Mindez a gyakorlatban azt jelenti, hogy akiknek kötelező az online pénztárgép, azoknak a POS terminal (14. ábra) használata is az. A vásárlók és ügyfelek számára biztosítani kell a készpénz mellett a kártyás fizetés lehetőségét is. Korábban voltak vásárlási limitek, ami alatt nem volt lehetséges a bankkártyás fizetés. Ezt a korlátot is eltörölték, immár bármilyen összeget ki lehet egyenlíteni kártyával. Akik a POS terminált nem alkalmazták, azoknak az azonnali utalás lehetőségét kell biztosítani, mintegy alternatívaként.

Kiskapuk , trükkök

Magyarországon történelmi hagyományai vannak a trükközésnek és kiskapuk keresésének. Visszatekintve a Rákosi- ,majd Kádár- rendszerekre, a Szovjetunió által megszállt országban a mindennapi megélhetés érdekében az emberek kénytelenek voltak a leleményességükre hagyatkozni. A túlélést az biztosította, hogy kijátszották a rendszert, eltitkolták a jövedelmüket, nem fizettek adót.

Ez a szemlélet olyannyira beleivódott az emberekbe, hogy a rendszerváltást követően, a kapitalizmus és demokrácia eljövetele után sem tudtak másképpen gondolkodni.

Az állami költségvetés szempontjából nagyon fontos lett volna, hogy az állampolgárok, főképp a vállalkozók jogkövető magatartással viselkedjenek. Ennek ellenére a fenti attitűd megmaradt és a cégek mind a járulékok befizetésével, mind az adókkal igyekeztek trükközni, becsapni az államot.

A mai napig nem ritka, hogy a munkáltató csak minimálbérre, akár csak 4-6 órában jelenti be munkavállalóit, ezzel jelentős összeget spórol az adókon és járulékokon. A bérek másik felét kézpénzben, „borítékban” fizeti ki. Sok munkavállaló nincs is tisztában, milyen hátrányt jelent számukra ez a fizetési módozat.

Egyrésről a kevesebb járulék miatt kevesebb nyugdíjra is számíthatnak, ami sokakat nem is érdekel, mert azt gondolják, az olyan messze van még, majd csak lesz valami...

Másrésről akinek „papíron” kisebb a jövedelme, sok egyéb hátrányt szenvedhet el. Például bármilyen hitel, vagy kölcsön felvétele esetén igazolni kell a jövedelmet. Aki csak a jövedelmének egy kisebb töredékét tudja igazolni, az nem, vagy csak kisebb összegű hitelhez juthat. Ez komoly hátrány, mert manapság már sem ingatlant, sem gépjárművet, de néha még háztartási berendezést sem vásárolnak hitelkonstrukció nélkül.

Hiteles statisztikák nem állnak rendelkezésre, hogy a „borítékos” fizetési rendszer mennyire változott, de személyes tapasztalataim szerint visszaszorulóban van. A cégek többsége már igyekszik jogkövető magatartást tanúsítani.

Ez nemcsak azért van így mert, bizonyos terhek csökkentek az elmúlt időszakban, hanem azért is, mert ahogy fentebb kifejtettem az állami apparátus komoly intézkedéseket hozott a gazdaság kifehérítésére, többek között komoly infrastruktúrát hozott létre az adók és járulékok befizetésének ellenőrzésére. Korábban csak szűrőpróba szerűen, vagy bejelentés alapján végeztek vizsgálatot. Most azonban az online rendszernek köszönhetően az adófizetés nagyrészt automatizált és transzparens, ráadásul valós idejű.

3 ÖSSZEFOGLALÁS – A HIPOTÉZIS ALÁTÁMASZTÁSA, VAGY ANNAK CÁFOLATA.

A kutatási részben már kiderült, hogy a megkérdezett vállalkozók mindannyian enyhe javulást tapasztaltak a vállalkozásuk terén, valamint arra is egyértelmű volt a válaszuk, hogy ha most kellene döntenüök, akkor is vállalkozók lennének. Ezek voltak a szubjektív megközelítés eredményei. De mi a helyzet a tényszerű megközelítéssel?

Mitől tud kedvező lenni egy vállalkozói környezet?

Alacsony adók és járulékok

Az összehasonlító táblázatok és statisztikai adatok alapján kijelenthető, hogy a 2010-es évhez képest javult a helyzet, összességében alacsonyabbak lettek az adók és járulékok. Bár időközben voltak olyan adók és járulékok, amik megváltoztak, illetve összevonásra kerültek, a végeredmény egyértelmű.

Kiszámítható adózási és jogi környezet

Ebben van még hová fejlődni. A jelenlegi kormányzat nem ritkán hozott ad hoc módon jogszabályokat, amit aztán visszavont. A kétharmados parlamenti többség vitathatatlan előnye, hogy gyorsan és hatékony kormányzást tesz lehetővé. Ez persze nem jelenti azt, hogy a gyorsaság mindig jót jelentett. A koalíciós kormányzás legfőbb hátránya, hogy rengeteg egyeztetés kíván, emiatt sokszor igen hosszúra tud nyúlni a törvényhozás folyamata, időnként már a hatékonyság rovására megy. Emellett viszont talán több esélye van annak, hogy nem kapkodják el egy jogszabály kidolgozását

Tervezhetőség

Ez a pont erősen kapcsolódik az előzőhöz. Ha váratlanul megváltozik a jogi környezet (lásd. KATA), az erősen nehezíti a vállalkozói környezetet és finoman szólva is rontja a kiszámíthatóságot. Arra is volt példa az elmúlt időszakban, hogy visszamenőleges hatállyal hoztak meg egy döntést, bár ezeket vagy az Alkotmánybíróság, vagy az Európai Unió felülbírálta és hatályon kívül helyezte, azért nem a stabilitás irányába mutattak ezen események.

Egyszerű és átlátható adminisztráció

A vállalkozások számára nem csak az adóteher mérséklése, csökkentése kívánatos dolog, hanem a vállalkozáshoz kapcsolódó adminisztrációs terhek csökkentése is. Nem elegendő összességében csökkenteni az adó- és járulék terheket, de strukturális átalakítás is szükséges, hogy egyszerűbb és átláthatóbb legyen az adminisztráció és ez a kisvállalkozói szektorra különösen igaz. Sokaknak elmeheit a kedve a vállalkozástól, ha annyira bonyolult a papírmunka és nehézkes az ügyintézés, hogy mindenhez külön szakértő szükséges!

Az első kormányablakokat 2011-ben adták át, de akkor még csupán 29 helyen működött és csak 61 ügykörben lehetett intézkedni. Ilyen volt például az Ügyfélkapu regisztráció, a nyugdíjfolyósítással kapcsolatos, illetve a korábban a Magyar Államkincstárhoz tartozó ügyek intézése. A kormány a 2013-as év végére 300 kormányablak átadását tervezte, és az ügykörök, valamint szakképzett ügyintézők számának bővítését. Ma már több, mint kétezer ügykör tartozik a kormányablakokhoz és szinte minden településen elérhető.

Jelenleg már IOS és Android felületű mobilalkalmazáson keresztül is elérhető a kormányablak, többek között nyomon lehet követni, milyen sorszámmal, milyen ügyet intézünk, mikor kerülünk sorra, időpontot foglalhatunk, stb...

Az egyablakos ügyintézés megvalósulásával nem szükséges a legkülönbélebb hivatalokba szaladgálni, mert a gépjárművekkel kapcsolatos ügyintézésről a családi pótlékon keresztül a földhivatalon keresztül az okmányügyintézésig szinte mindent el lehet intézni! Ez nyilvánvalóan vállalkozóknak és magánembereknek egyaránt üdvözlendő újítás volt és mindenkinek rengeteg időt és fáradságot tudott megtakarítani.

4 KONKLÚZIÓ

Ha a fentebb leírtak esszenciáját szeretnénk megfogalmazni, azt a következőképpen tehetnénk:

2010-ben a politikai kurzusváltással egy új korszak kezdődött. Akkor még nem lehetett tudni, amit ennyi év távlatából már tudunk, gyakorlatilag folyamatosan a negyedik ciklusban, ugyanazon színezetű kormány gyakorolja a hatalmat Magyarországon, következésképpen a gazdaságpolitika irányzat többé-kevésbé egy irányba mutat. Nyilván ez egyesek értékrendjével inkább egyezik, másokéval éppen ellenkezik. De jelenlegi célom nem is a politikai szemszögből való megvilágítás, csupán annyi, hogy minden politikai irányzat esetén nagyjából lehet sejteni a gazdasági irányvonalat is.

Ami pozitívumként értékelhető, hogy a jövedelem típusú adók összességében csökkentek. A kormányzat nagy hangsúlyt fektetett a munka alapú társadalom politikájára, ezt jól példázza, hogy a családi pótlék 2010 óta egy forinttal sem növekedett, azonban bevezették a családi adózás intézményét és olyan családi adókedvezményeket hoztak létre, melyekkel az embereket a munka alapú társadalom irányába igyekeztek terelni. Hangsúlyos részt kapott a gazdaságpolitikában a népességcsökkenés megállítására, lassítására tett intézkedések számos eleme. Bevezették a CSOK rendszert, mellyel gyermekvállalás és legális munkaviszony mellett kedvező feltételekkel juttatták ingatlanhoz a családokat. A cél egyértelműen az volt, hogy több gyermek születhessen. Nem humanitárius okokból, hanem mert a felosztó-kirovó nyugdíjrendszerünk alapja az, hogy az aktív keresők aktuális járulékaiból fizetik az éppen aktuális nyugdíjasokat. Sajnos egész Európa problémája az, hogy egyre több az eltartott és egyre kevesebb az eltartó. Európa kormányai a legkülönbözőbb módszerekkel küzdenek egyazon cél érdekében, hogy az adott ország nyugdíjrendszere nem omoljon össze...

Visszatérve a gazdaságpolitikai irányvonalhoz, a jelenlegi kurzus azt célozza, hogy az adókat vállalható mértékben csökkentse, az állami adóbevételeket pedig növelje. Ez csak úgy volt lehetséges, hogy a feketegazdaságot minél inkább ki kellett „fehéríteni”, másrészt a munkahelyek teremtésével, új munkaadók támogatásával a munkanélküliséget csökkentse. Mindkét intézkedési irány abba a GDP növekedés irányába mutat, ami nagyon pozitív eredmény, de persze a gazdasági sikerhez még önmagában nem elegendő.

A „fehérítés” legfőbb eszközei a szigorúbb ellenőrzés, komolyabb büntetések, ugyanakkor az államigazgatási rendszer teljes megújítása, modernizálása, az ügyintézés egyszerűbbé tétele volt. Jelen körülmények között már vállalkozók és alkalmazottak is egyaránt inkább érdekeltek a törvények betartásában.

Ami kevésbé pozitív, hogy jellemzően a fogyasztási jellegű adók inkább nőttek, például az ÁFA 25%-ról 27%-ra nőtt. Azok a társadalmi csoportok, akik kevésbé voltak érintettek a családtámogatási rendszerekben és az új munkahelyek létrehozásának támogatásában kevésbé érezték saját bőrükön a pozitív irányt. Főként azok, akiket nem érintett egyik családtámogatási kedvezmény sem, sem a 25 év alattiak adókedvezménye, sem a háromgyermekes anyák kedvezménye.

Bár mindenképpen komoly eredményként könyvelhető el az egyablakos ügyintézés az államigazgatásban, a Kormányablakok, az Ügyfélkapu, de bizonyos online szolgáltatások már nem tekinthetők korszerűnek, nehézkesek, nem kezelhetők könnyen. A NAV online rendszereihez például különböző segédprogramokat kell letölteni, konfigurálni, nem lehet egyszerű webes alkalmazással elérni, ami megnehezíti az ügyintézését. Remélhetőleg ezeket a rendszereket nem csak létrehozták, de folyamatosan fejleszteni, modernizálni is fogják!

2020-ban a Covid-19 vírus végigsöpört az egész világon és az országok nemzetgazdaságát és társadalmait egyaránt megviselte. Iparágak kerültek a csőd szélére, másokat pedig pont ez tett naggyá. Míg a belföldi turizmus „lélegeztetőgépre” került addig az ételkiszállító vállalkozások nem győzték a rendeléseket teljesíteni. A kormányok igyekeztek a legkülönbélebb gazdaságpolitikai módszerekkel enyhíteni a kárt, menteni a menthetőt. Magyarországon egyfelől célzott támogatásokat kaptak azon iparágak, akiket a csőd szélére sodort a válság, más nyereséges ágazatokra pedig különadókat, szolidaritási adókat vetett ki a kormány. A költségvetést is jelentősen kellett több egymást követő évben is módosítani, a fejlesztésekre szánt összegeket befagyasztották.

A Covid után egyre markánsabban kezdett begyűrűzni hazánkba a növekvő infláció. Ennek okainak részletes feltárására ezen a ponton nem vállalkoznék, de annyit azért kijelenthetek, hogy az orosz-ukrán konfliktus és azok következményei, a tény, hogy Magyarország az Euro zónán kívül van még, valamint jelentős export kitétségünk egyaránt jelentősen közrejátszhatott abban, hogy hazánk az infláció által leginkább sújtott országok közé tartozik, bár mostanra már ismét egy

számjegyre csökkent és egy minimális gazdasági növekedést is prognosztizálnak a következő évre.

Jelenleg nehéz megmondani, hogy egy gazdasági válságból próbál kikeveredni a világ, vagy még csak most jön az igazi recesszió. Mivel rendkívül globalizált világban élünk és részei vagyunk az Európai Uniónak is, nem tudjuk magunkat függetleníteni a világ eseményeitől és ez jelenleg inkább veszélyforrás számunkra.

Mégis remélhető talán, hogy ismét egyre inkább a pozitív változások fognak dominálni mind társadalmi szinten, mind gazdaságilag és ez elősegítheti mind a vállalkozni vágyók, mind az alkalmazottként dolgozó emberek életét.

5 BIBLIOGRÁFIA

Sándor István - A társasági jog fejlődése az első Gt-től a Ptk-ba való integrálásáig (Gazdaság és Jog 2019/2)

Gál-Koday-Mondok - Társasági és cégjogi iratmintatár - Negyedik, átdolgozott, 2023. évi kiadás (Orac Kiadó Kft 2023)

Nochta – Dr.Zóka – Dr. Zumbok - A gazdasági társaságokról szóló törvény magyarázata (Magyar Közlöny Lap- És Könyvkiadó Kft, 2008)

Komáromi Gábor: A korlátolt felelősségű társaság szabályainak változásai (GJ, 2011/7-8., 13-17. o.) (PTK. '2013)

https://adozona.hu/jogtar/700987_gazdasagi_tarsasagokrol_szolo_T_18196_szamu

Társasági adó - 1996. évi LXXXI. törvény a társasági adóról és az osztalékadóról

Iparűzési adó - 1990. évi C. törvény a helyi adókról

Áfa törvény - 2007. évi CXXVII. törvény az általános forgalmi adóról

SZJA törvény - 1995. évi CXVII. törvény a személyi jövedelemadóról

KATA törvény - 2022. évi XIII. törvény a kisadózó vállalkozók tételes adójáról

EVA törvény - 2002. évi XLIII. törvény az egyszerűsített vállalkozói adóról

www.ksh.hu

https://adozona.hu/szja_ekho_kulonado/kedvezo_adozasu_juttatasok_munkavallalok_r_e_xifzu7?ForceLogin=true&ForceLogin=true&ForceLogin=true

https://hu.qa.edu.vn/hu/Kisad%C3%B3z%C3%B3_v%C3%A1llalkoz%C3%A1sok_t%C3%A9teles_ad%C3%B3ja

https://www.wikiwand.com/hu/Szoci%C3%A1lis_hozz%C3%A1j%C3%A1rul%C3%A1si_ad%C3%B3

https://www.wikiwand.com/hu/Szem%C3%A9lyi_j%C3%B6vedelemad%C3%B3_Magyarorsz%C3%A1gon

<https://www.nyugdiguru.hu/nyugdij/oregsegi-nyugdij/mindent-a-kisadozo-vallalkozok-nyugdijjogosultsagarol-a-2020-ban-hatalyos-rendelkezesek-tukreben>

http://medosz.hu/hir/katasok_szinlelt_szerzodese_-_erre_ugrik_a_nav

<https://www.billingo.hu/blog/olvas/a-kiva-kisvallalati-ado-elonyei-es-hatranyai>

<https://hipa.adopraxis.hu/wp-content/uploads/2023/04/iparuzesi-ado-utmutato.pdf>

<https://www.kontrollooffice.hu/l/atalanyadozas-2023/>

<https://afaregisztracio.hu/gyakori-kerdesek>

https://adozona.hu/kata_kiva/Katas_egyen_i_vallalkozo_es_munkaviszony_mik_ZIJCKE

<https://www.billingo.hu/blog/olvas/afa-torveny>

https://www.wikiwand.com/hu/T%C3%A1rsas%C3%A1gi_ad%C3%B3

6 ÁBRAJEGYZÉK

1. ábra A családi adókedvezmény mértéke (saját ábra)	16
2. ábra Az SZJA mértékének alakulása (saját Ábra)	17
3. ábra Alkalmazottak bérköltségének összehasonlítása	18
4. ábra Egyéni vállalkozó bérköltsége	19
5. ábra Székhelyszolgáltatás – Több száz cég egy címre bejelentve (saját Fotó)	25
6. ábra A minimálbér alakulása(Saját ábra, Forrás: KSH)	27
7. ábra SZÉP kártya (Illusztráció, Forrás Google)	29
8. ábra Céges autóflotta (Illusztráció, forrás Google)	30
9. ábra Az EVA mértékének alakulása (Saját ábra, Forrás: KSH).....	33
10. ábra A KATA mértékének alakulása (Saját ábra, Forrás: KSH)	36
11. ábra Tüntetés a KATA mellett (Forrás: www.index.hu).....	40
12. ábra Online pénztárgép (Forrás:Google)	43
13. ábra NAV Online számlázás (Forrás: nav.gov).....	44
14. ábra POS terminál (Forrás: Google).....	45

A DIPLOMADOLGOZAT TARTALMI KIVONATA

Vállalkozások jogi környezete – Javult-e a vállalkozások helyzete Magyarországon 2010 óta?

Göncz Gábor

Gazdálkodási és menedzsment szak, alapképzés, levelező tagozat

Agrár- és Élelmiszergazdasági Intézet, Nemzetközi-szabályozási és Gazdasági Jogi Tanszék

Belső témavezető: Dr. habil Temesi István egyetemi docens, tanszékvezető, Agrár- és Élelmiszergazdasági Intézet

Kutatásom célja az volt, hogy megállapítsam, milyen módon alakult, változott a vállalkozások helyzete a 2010-es kormányváltást követően? Mivel új kabinet alakult, várható volt, hogy gazdaságpolitikai szempontból teljesen más irányba indul a gazdaság fejlődése. A kérdés csak az volt, hogy a személyes feltételezésem helytálló-e és objektív kutatási módszerekkel is igazolható, vagy sem?

Két irányból közelítettem meg a kérdést. Egy öt fős interjúval tulajdonképpen az érintettek szubjektív megítélésére voltam kíváncsi, miként látják saját helyzetüket belülről?

Ennek eredményét állítottam szembe az objektív adatokkal. Megnéztem az adóterhek alakulását, a legfőbb törvényi változásokat és végignéztem, hogy ezen adatok mennyire helyezkednek szembe, vagy támasztják alá a megkérdezettek személyes tapasztalatait.

Összességében megállapítható, hogy valóban javultak a feltételek, hiszen csökkentek az adó- és járulékterhek, valamint az ügyintézés is az egyszerűsítés irányába fejlődött. Emellett azért az is kétségtelenül igaz, hogy mind a kiszámíthatóság, mind az átláthatóság tekintetében komoly problémák vannak, amiket remélhetőleg minél hamarabb orvosolnak az érintettek.

7.2 2. SZÁMÚ FÜGGELÉK

MATE Szervezeti és Működési Szabályzat
III. Hallgatói Követelményrendszer
III.1. Tanulmányi és Vizsgaszabályzat
6.13. sz. függelék: A MATE egységes szakdolgozat /
diplomadolgozat / záródolgozat / portfólió készítési útmutatója
4.1. sz. melléklete: Konzulensi nyilatkozat

NYILATKOZAT

Göncz Gábor (név) (hallgató Neptun azonosítója: BP13FR)
konzulenseként nyilatkozom arról, hogy a
záródolgozatot/szakdolgozatot/diplomadolgozatot/portfóliót¹ áttekintettem, a hallgatót az
irodalmi források korrekt kezelésének követelményeiről, jogi és etikai szabályairól
tájékoztattam.

A záródolgozatot/szakdolgozatot/diplomadolgozatot/portfóliót a záróvizsgán történő
védésre javaslom / nem javaslom².

A dolgozat állam- vagy szolgálati titkot tartalmaz: igen nem³

Kelt: 2024.04.25 év 2024 hó 25 nap

belső konzulens

¹ A megfelelő dolgozattípus meghagyása mellett a többi típus törlendő.

² A megfelelő aláhúzendő.

³ A megfelelő aláhúzendő.

7.3 3. SZÁMÚ FÜGGELÉK

MATE Szervezeti és Működési Szabályzat

III. Hallgatói Követelményrendszer

III.1. Tanulmányi és Vizsgaszabályzat

6.13. sz. függelék: A MATE egységes szakdolgozat /

diplomadolgozat / záródolgozat / portfólió készítési útmutatója

4.2. sz. melléklete: Nyilatkozat a záródolgozat/szakdolgozat/diplomadolgozat/portfólió nyilvános hozzáféréséről és eredetiségéről

NYILATKOZAT

a záródolgozat/szakdolgozat/diplomadolgozat/portfólió¹ nyilvános hozzáféréséről és eredetiségéről

A hallgató neve:

GONCZ GABOR

A Hallgató Neptun kódja:

BP13FR

A dolgozat címe:

JAVULT-E A VÁLLALKOZÁSOK HEBERZÉS
MAGYAR AGRÁR-ÉS ÉLETTUDOMÁNYI EGYETEM
2024

A megjelenés éve:

A konzulens intézetének neve:

MAGYAR AGRÁR-ÉS ÉLETTUDOMÁNYI EGYETEM

A konzulens tanszékének a neve:

NEPTEUNI SZABÁLYZATI ÉS CORDASATI
JOGI TANSZÉK

Kijelentem, hogy az általam benyújtott záródolgozat/szakdolgozat/diplomadolgozat/portfólió² egyéni, eredeti jellegű, saját szellemi alkotásom. Azon részeket, melyeket más szerzők munkájából vettem át, egyértelműen megjelöltem, és az irodalomjegyzékben szerepeltettem.

Ha a fenti nyilatkozattal valótlan állítottam, tudomásul veszem, hogy a záróvizsga-bizottság a záróvizsgából kizár és a záróvizsgát csak új dolgozat készítése után tehetek.

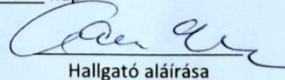
A leadott dolgozat, mely PDF dokumentum, szerkesztését nem, megtekintését és nyomtatását engedélyezem.

Tudomásul veszem, hogy az általam készített dolgozatra, mint szellemi alkotás felhasználására, hasznosítására a Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem mindenkori szellemi tulajdon-kezelési szabályzatában megfogalmazottak érvényesek.

Tudomásul veszem, hogy dolgozatom elektronikus változata feltöltésre kerül a Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem könyvtári repozitori rendszerébe. Tudomásul veszem, hogy a megvédett és

- nem titkosított dolgozat a védést követően
- titkosításra engedélyezett dolgozat a benyújtásától számított 5 év eltelte után nyilvánosan elérhető és kereshető lesz az Egyetem könyvtári repozitori rendszerében.

Kelt: 2024. év 04. hó 20. nap

Hallgató aláírása

¹ A megfelelő dolgozattípus meghagyása mellett a többi típus törölendő.

² A megfelelő dolgozattípus meghagyása mellett a többi típus törölendő.